

PROGRAM ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ
DLA GMINY MIEJSKIEJ KRAKÓW NA LATA 2014-2018

PROPOZYCJA DLA SAMORZĄDU LOKALNEGO MIASTA KRAKOWA.

CZERWIEC 2013

Zawartość

_Toc359787068

I. Definicje sektora ekonomii społecznej.....	3
II. Tryb prac nad Programem Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2014-2018.....	5
III. Powiązanie celów Strategii Rozwoju Miasta Krakowa z Programem Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2014-2018.....	7
IV. Diagnoza sektora ekonomii społecznej w Gminie Kraków.....	8
IV.1 Najważniejsze dane liczbowe nt. krakowskich podmiotów ekonomii społecznej	8
IV.2 Najważniejsze informacje nt. kondycji krakowskich podmiotów ekonomii społecznej na podstawie badań.	9
V. System wsparcia podmiotów ekonomii społecznej dostępny na terenie Gminy Miejskiej Kraków .	20
V.1 Gminna infrastruktura wsparcia podmiotów ekonomii społecznej.....	20
V.2 Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej	25
V. 3 Organizacje działające na rzecz wsparcia poszczególnych typów PES.....	26
V. 4 Organizacje wspierające finansowo rozwój podmiotów i inicjatyw ekonomii społecznej	28
VI. Analiza strategiczna SWOT.....	30
VII. Zakres Programu	35
VII. I Cel główny, cele szczegółowe, kierunki interwencji i działania	35
VII.I.1 Cel szczegółowy 1,„Profesjonalnie przygotowane do podjęcia i prowadzenia działalności ekonomicznej (odpłatnej i gospodarczej) organizacje pozarządowe oraz inne PES”. Kierunki interwencji, interesariusze, działania, realizacja.....	37
VII.I.2 Cel szczegółowy 2,„Polityka UMK zmierzająca do wspierania powstawania i rozwoju przedsiębiorczości społecznej”. Kierunki interwencji, interesariusze, działania, realizacja.....	41
VII.I.3 Cel szczegółowy 3,„Wykorzystanie instrumentarium ekonomii społecznej w polityce społecznej miasta Krakowa”. Kierunki interwencji, interesariusze, działania, realizacja.	46
VIII. Monitoring i ewaluacja Programu Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Kraków	49
VIII. I Tabela wskaźników monitoringu i ewaluacji Programu Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Miejskiej Kraków	50

Słownik skrótów:

BM – Wydział Budżetu Miasta
EK – Wydział Edukacji i Kultury
GMK – Gmina Miejska Kraków
GUP – Grodzki Urząd Pracy
IP – Wydział Informacji, Turystyki i Promocji Miasta
IT - Wydział Informatyki
KD – Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego
KDO – Komisja Dialogu Obywatelskiego
KO UMK - komórka organizacyjna UMK
MJO – miejska jednostka organizacyjna
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MOWIS – Miejski Ośrodek Wspierania Inicjatyw Społecznych
OR – Wydział Organizacji i Nadzoru
OU – Wydział Obsługi Urzędu
OZP – Oddział Zamówień Publicznych, Wydział Organizacji i Nadzoru
PN – Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych
POP – Punkt Obsługi Przedsiębiorcy
Program – program sektorowy
PS – Pełnomocnik Prezydenta ds. Rodziny i Polityki Społecznej
SA – Wydział Spraw Administracyjnych
WR – Wydział Rozwoju Miasta
ZBK – Zarząd Budynków Komunalnych
CIS – Centrum Integracji Społecznej
EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
ES – Ekonomia społeczna
NGO – Organizacje pozarządowe (*non-governmental organisation*)
OWES – ośrodek wsparcia ekonomii społecznej
PES – podmiot ekonomii społecznej
PRFON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Program – Program sektorowy
PS – przedsiębiorstwo społeczne
WTZ –Warsztat Terapii Zajęciowej
ZAZ – Zakład Aktywności Zawodowej

I. Definicje sektora ekonomii społecznej

Definicji ekonomii społecznej jest wiele, podobnie jak i perspektyw spojrzenia na ten obszar. Komisja Europejska wyraźnie wskazuje, że w podejściu do tak zróżnicowanego sektora trudno

przedstawić normatywną definicję obowiązującą wszystkich i prowadzącą do stworzenia obwarowań regulacyjnych¹.

Aby jednak nieco uporządkować temat, którego dotyczy Program przedstawiamy definicję sektora opracowaną na potrzeby tworzonego równolegle centralnego dokumentu – „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej” (KPRES)²:

„Przedsiębiorstwem społecznym jest podmiot prowadzący działalność gospodarczą, spełniający kryteria małego lub średniego przedsiębiorstwa, działający jako wyodrębniona pod względem organizacyjnym i rachunkowym część organizacji obywatelskiej lub założony przez tę organizację, grupę osób bądź jednostkę samorządu terytorialnego w formie spółki lub spółdzielni, który:

- realizuje cel społeczny poprzez zatrudnianie co najmniej 50% osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub 30% niepełnosprawnych, albo realizuje usługi społeczne użyteczności publicznej, przez co należy rozumieć usługi o charakterze socjalnym, edukacyjnym, kulturalnym, rozwoju lokalnego;
- nie dystrybuuje zysku lub nadwyżki bilansowej pomiędzy udziałowców, ale przeznaczają go na wzmocnienie potencjału przedsiębiorstwa jako kapitał niepodzielny, oraz w określonej części na reintegrację zawodową i społeczną – w przypadku przedsiębiorstw o charakterze zatrudnieniowym, lub na działalność pożytku publicznego prowadzoną na rzecz społeczności lokalnej, w której działa przedsiębiorstwo;
- jest zarządzany na zasadach demokratycznych, albo co najmniej konsultacyjno-doradczych z udziałem pracowników i innych interesariuszy, zaś wynagrodzenia kadry zarządzającej są ograniczone limitami.

Status przedsiębiorstwa społecznego uzyskiwany będzie na podstawie przepisów regulacji o przedsiębiorstwie społecznym poprzez uzyskanie odpowiedniego wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym, oraz w ramach ustawy o spółdzielniach socjalnych.

Natomiast **sektor ekonomii społecznej** składa się z trzech segmentów:

1) Pierwszy obejmuje **podmioty o charakterze integracyjnym**, które w związku z realizowanymi przez siebie zadaniami mają umożliwić reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tj. Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej; formy te nie będą w żadnym przypadku przedsiębiorstwami społecznymi, ale mogą przygotowywać do prowadzenia lub pracy w przedsiębiorstwie społecznym lub być prowadzone jako usługa na rzecz społeczności lokalnej przez przedsiębiorstwa społeczne.

2) Drugi segment obejmuje **podmioty o charakterze pożytku publicznego**, które prowadzą działalność ekonomiczną, zatrudniają pracowników, choć ich działanie nie jest oparte na ryzyku ekonomicznym. Są to organizacje pozarządowe prowadzące działalność odpłatną i nieodpłatną pożytku publicznego; podmioty te mogą stać się przedsiębiorstwami społecznymi o ile podejmą działalność gospodarczą w określonym zakresie, podejmując również zobowiązania statutowe odnośnie dystrybucji zysku.

3) Trzecią i najliczniejszą grupę stanowią **podmioty o charakterze rynkowym**, które jednak tworzone były w związku z realizacją celu społecznego, bądź dla których leżący we wspólnym interesie cel społeczny jest racją bytu działalności komercyjnej. Grupę tę można podzielić na trzy podgrupy:

---

¹KPRES, projekt z czerwca 2013 roku <http://www.wces.pl/2012-10-31-12-53-55/system-realizacji-es/169-konsultacje-krajowego-programu-rozwoju-ekonomii-spo%C5%82ecznej.html> (data pobrania: 15.06.2013), str. 12

² Projekt Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES) <http://www.ekonomiaspoleczna.pl/files/wiadomosci.ngo.pl/public/korespondenci/portalekonomiaspoleczna/KPRES8.06.2012.pdf> (data pobrania 15.06.2013)

- podmioty pożytku publicznego prowadzące działalność gospodarczą, z której zyski wspierają realizację celów statutowych,
- spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie,
- pozostałe spółdzielnie o charakterze konsumenckim i wzajemnościowym.

Niektóre z tych podmiotów, należące do dwóch pierwszych spośród wymienionych podgrup, będą mogły uzyskać status przedsiębiorstwa społecznego.”³

Jak widać z powyższej analizy sektora, najbardziej precyzyjny wydaje się opis kategorii przedsiębiorstwa społecznego, który wprost został zaczerpnięty z projektu ustawy o przedsiębiorstwie społecznym.⁴ Sektor ekonomii społecznej został potraktowany bardzo pojemnie, mieszcząc w sobie zarówno wszelkiego typu organizacje pozarządowe, jak i podmioty integracji społecznej oraz podmioty tzw. „starej ekonomii społecznej” czyli spółdzielnie, głównie spółdzielnie pracy.

W związku z brakiem ustawy o przedsiębiorstwie społecznym oraz w celu uproszczenia definicyjnego, w Programie Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Kraków podmioty prowadzące działalność gospodarczą, z której zyski wspierają realizację celów statutowych nazywane są **przedsiębiorstwami społecznymi (PS)**, pozostałe podmioty prowadzące działalność odpłatną oraz nieodpłatną nazywane są **podmiotami ekonomii społecznej (PES)**.

II. Tryb prac nad Programem Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2014-2018

Prace nad *Programem Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2014 – 2018* rozpoczęły się w październiku 2012r. i trwały do czerwca 2013 r.

Jednym z kluczowych założeń, które zostały przyjęte dla sposobu tworzenia *Programu*, jest konstytucyjna zasada pomocniczości (subsydiarności) i – wynikające z niej – praktykowanie szerokiej partycypacji społecznej. Dlatego też szczególnie ważne w pracy nad *Programem Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej* było włączenie przedstawicieli podmiotów, do których jest on skierowany już na etapie konstruowania założeń. To właśnie sami zainteresowani mają największą wiedzę i doświadczenie wyniesione z codziennej praktyki w zakresie barier i problemów utrudniających funkcjonowanie organizacji pozarządowych, spółdzielni socjalnych, warsztatów terapii zajęciowej, centrów integracji społecznej oraz innych podmiotów tworzących różnorodny sektor ekonomii społecznej. Również i oni sami mogą zaproponować rozwiązania, które przy wsparciu Gminy pomogą im rozwijać działalność na rzecz osób znajdujących się w trudnym położeniu społecznym i zawodowym. Proces prac nad dokumentem został przeprowadzony zgodnie z założeniami modelu współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych⁵.

³ ibidem (str. 13)

⁴ http://www.ekonomiaspoleczna.pl/files/ekonomiaspoleczna.pl/public/akty_prawne/ustawa_es_09_2012.pdf (data pobrania 15.06.2013)

⁵ Informacje na temat modelu współpracy można znaleźć w publikacji dostępnej pod linkiem <http://www.pokl541.pozYTEK.gov.pl/files/Model/Produkty/odbior-%20na%20strone/Poradnik%20cz.1.pdf>

W początkowym etapie prac, zostały utworzone zespoły zajmujące się poszczególnymi obszarami tematycznymi:

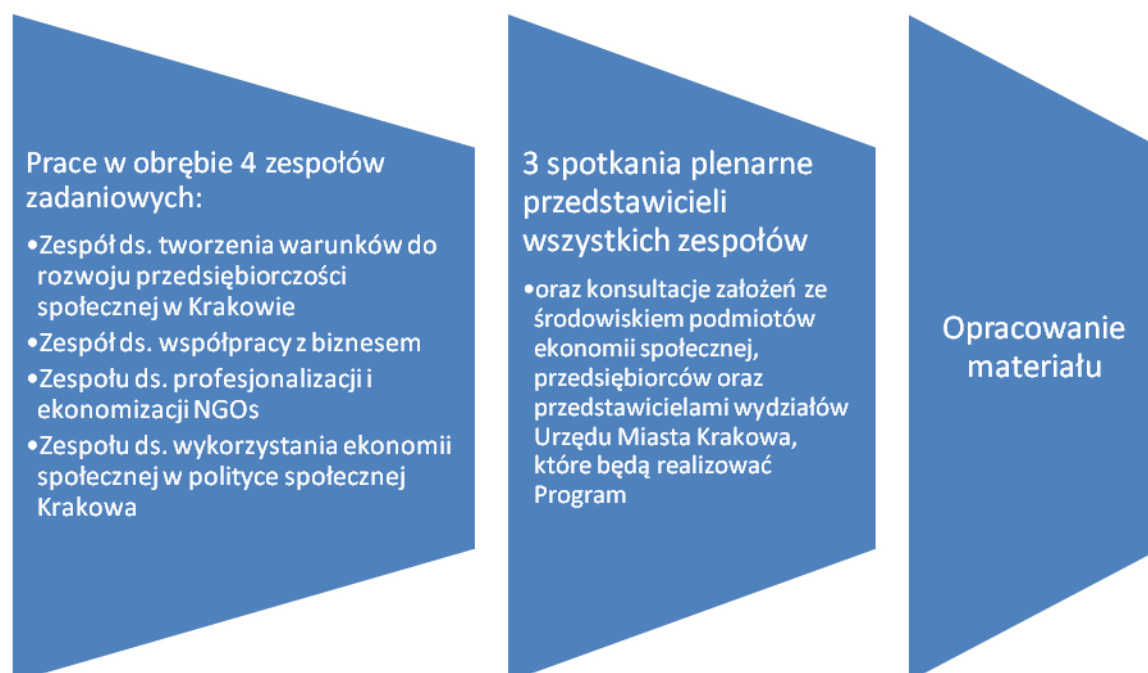
1. Zespół ds. tworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej w Krakowie
2. Zespół ds. współpracy z biznesem
3. Zespołu ds. profesjonalizacji i ekonomizacji NGOs
4. Zespołu ds. wykorzystania ekonomii społecznej w polityce społecznej Krakowa

W pierwszym etapie członkowie zespołów tematycznych zidentyfikowali problemy i bariery utrudniające funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej na terenie Gminy Kraków, w kolejnych krokach określili rozwiązania, jakie mogą przyczynić się do poprawy obecnej sytuacji. Sformułowali cele i kierunki interwencji. Na przestrzeni dziewięciu miesięcy odbyło się 11 spotkań w zespołach zadaniowych oraz 7 spotkań zespołu sterującego. Zostały zorganizowane również 3 spotkania plenarne przedstawicieli wszystkich zespołów. W prace nad *Programem* włączyło się 55 osób reprezentujących podmioty ekonomii społecznej, Urząd Miasta Krakowa i jego jednostki organizacyjne, jak również przedsiębiorcy i przedstawiciele środowiska akademickiego.

Następnie, wypracowane założenia do Programu zostały szerzej skonsultowane ze środowiskiem podmiotów ekonomii społecznej, przedsiębiorców oraz przedstawicielami wydziałów Urzędu Miasta Krakowa, które będą realizować Program. W konsultacjach założeń dokumentu wzięło udział 38 osób.

Na podstawie materiałów zgromadzonych podczas wyżej opisanego procesu został przygotowany projekt *Programu Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2014 – 2018. Propozycja dla Samorządu Lokalnego Miasta Krakowa.*

Proces prac nad Programem przedstawia poniższy schemat:

III. Powiązanie celów Strategii Rozwoju Miasta Krakowa z Programem Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2014-2018

Ponieważ tematyka ekonomii społecznej jest zagadnieniem bardzo szerokim, dotyczącym zarówno aspektów reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych, ale też potencjału podmiotów ekonomii społecznej w zakresie dostarczania usług użyteczności publicznej i ich wpływu na rozwój gospodarczy miasta, Program Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej powiązany jest z następującymi celami strategicznymi i operacyjnymi **Strategii Rozwoju Krakowa**, a co za tym idzie programami sektorowymi:

CEL STRATEGICZNY I: KRAKÓW MIASTEM PRZYJAZNYM RODZINIE, ATRAKCYJNYM MIEJSCEM ZAMIESZKANIA I POBYTU

CEL OPERACYJNY I-7: *Tworzenie warunków udziału w rozwoju społeczności osobom i grupom zagrożonym wykluczeniem*

Powiatowy program działania na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2011-2014	Wydział Spraw Społecznych UMK
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa, na lata 2007 – 2013	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Program wsparcia działań na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych realizowanych na terenie Gminy Miejskiej Kraków na lata 2011 - 2013 pod nazwą <i>Poznaj swoje możliwości, pomóż sobie</i>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

CEL OPERACYJNY I-8: *Rozwój samorządności lokalnej i doskonalenie metod zarządzania, zwiększenie świadomości obywatelskiej i zainteresowania życiem miasta*

Wieloletni Program Współpracy Gminy Miejskiej Kraków z organizacjami pozarządowymi na lata 2012-2014	Wydział Spraw Społecznych UMK
Program współpracy Gminy Miejskiej Kraków z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.) na rok 2013	Wydział Spraw Społecznych UMK

CEL STRATEGICZNY II: KRAKÓW MIASTEM KONKURENCYJNEJ I NOWOCZESNEJ GOSPODARKI

CEL OPERACYJNYII -4: *Rozwój sektora małej i średniej przedsiębiorczości*

Krakowski Program Wspierania Przedsiębiorczości i Rozwoju Gospodarczego Miasta.	Wydział Rozwoju Miasta UMK
---	----------------------------

CEL OPERACYJNY II -5: Wzmacnianie konkurencyjności rynku pracy

---

Program rozwoju ekonomii społecznej, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej na krakowskim rynku pracy na lata 2006 - 2013

Grodzki Urząd
Pracy

IV. Diagnoza sektora ekonomii społecznej w Gminie Kraków

IV.1 Najważniejsze dane liczbowe nt. krakowskich podmiotów ekonomii społecznej

Organizacje pozarządowe.

W bazie Głównego Urzędu Statystycznego SOF-1 z 2012 roku znajduje się 3290 podmiotów społecznych zarejestrowanych z siedzibą w Gminie Kraków. Najliczniejszą grupę stanowią stowarzyszenia - 2311, fundacje- 900, pozostałe 77 podmiotów stanowią innego rodzaju zrzeszenia typu kółka rolnicze, związki hodowców, stowarzyszenia pracodawców, izby rzemieślnicze, lekarskie, itp.

531 podmiotów ma zarejestrowaną działalność gospodarczą co stanowi 16% wszystkich zarejestrowanych organizacji.

W bazie organizacji pozarządowych na portalu www.ngo.krakow.pl znajduje się 451 organizacji, trzeba jednak zwrócić uwagę, że są to tylko te organizacje, które samodzielnie wpisały się do bazy organizacji pozarządowych.

Podmioty integracji społeczno-zawodowej oraz spółdzielnie.

Z informacji znajdujących się w **Małopolskim Informatorze Społecznym (MIS)**⁶ będącym bazą małopolskich jednostek pomocy i integracji społecznej wynika, że na terenie Gminy Kraków znajdują się:

- a) dwa centra integracji społecznej (Centrum Integracji Społecznej - Małopolskie Forum Pracy oraz Centrum Integracji Społecznej - Galicyjska Fundacja „Wsparcie, Integracja, Rozwój”)
- b) dwa kluby integracji społecznej (Klub Integracji Społecznej Fundacji Wspierania Rozwoju Społecznego „LEONARDO” w Krakowie oraz Klub Integracji Społecznej MOPS w Krakowie)

---

⁶<http://www.mis.rops.krakow.pl/Strony/Glowna.aspx>

c) dwa zakłady aktywności zawodowej (ZAZ) ("U Pana Cogito" Pensjonat i Restauracja, Zakład Aktywności Zawodowej "Pensjonat na Wzgórzach" przy Stowarzyszeniu Integrycyjnym Aktywizacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych "Szansa"

d) czternaście warsztatów terapii zajęciowej (WTZ)

e) Ponadto, według Bazy Klon/Jawor, w Gminie Kraków znajduje się 314 spółdzielni pracy.⁷

f) Kraków jest też siedzibą i miejscem funkcjonowania dla 35 z 55 zarejestrowanych w Małopolsce spółdzielni socjalnych.⁸

Zbiorcze zestawienie krakowskich podmiotów ekonomii społecznej obrazuje Tabela nr. 1

Tabela 1. Krakowskie PES w liczbach.

Nazwa podmiotu ekonomii społecznej	Liczba	Źródło danych
Stowarzyszenia	2311	SOF - 1
Fundacje	900	SOF -1
CISy	2	Małopolski Informator Społ.
KISy	2	Małopolski Informator Społ.
ZAzy	2	Małopolski Informator Społ.
WTZ	14	Małopolski Informator Społ.
Spółdzielnie pracy	314	Baza Klon/Jawor
Spółdzielnie socjalne	35	Baza OZRSS

IV.2 Najważniejsze informacje nt. kondycji krakowskich podmiotów ekonomii społecznej na podstawie badań.

Poniższe informacje pochodzą z dwóch rodzajów badań: ilościowego badania pn. „Kondycja krakowskich przedsiębiorstw społecznych” oraz badania jakościowego pn. „Bariery w prowadzeniu działalności ekonomicznej przez podmioty ekonomii społecznej”⁹.

Raport pn. „Kondycja krakowskich przedsiębiorstw społecznych” został opracowany na podstawie bazy danych zgromadzonych w wyniku przeprowadzonego w 2012 r. badania pn. „Monitoring

⁷http://bazy.ngo.pl/search/wyniki.asp?wyniki=1&kryt_nazwa=&kryt_miasto=Krak%C3%B3w&kryt_woj=&kryt_typ_instyt_multi=14&baza=81&szukanie=zaawans1

⁸<http://ozrss.pl/category/katalog/województwo/malopolskie/> (data pobrania: 16.06.13)

⁹ Obydwa raporty, autorstwa Konrada Turka i Anny Sobczyk-Turek, opracowane w ramach projektu „Myśl społecznie działaj ekonomicznie” współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich są dostępne na stronie www.bis-krakow.pl oraz www.ngo.krakow.pl

przedsiębiorstw społecznych w Małopolsce”¹⁰. Celem badania było uzyskanie aktualnej, rzetelnej informacji służącej wieloaspektowej ocenie kondycji małopolskich przedsiębiorstw społecznych (PS)¹¹ oraz zidentyfikowaniu ich kluczowych problemów. Analiza obejmuje cztery kluczowe obszary: działalności ekonomicznej, działalności społecznej, współpracy z otoczeniem oraz zasobów ludzkich w przedsiębiorstwach społecznych. Dzięki wyodrębnieniu z badań danych dotyczących podmiotów mających swoją siedzibę w Krakowie dokonano analizy kondycji krakowskich PS. W badaniu wzięło udział 106 przedsiębiorstw społecznych z Krakowa. Najliczniej reprezentowane były stowarzyszenia (45 podmiotów), fundacje (38 podmiotów) i spółdzielnie socjalne (14 podmiotów). Oprócz nich na ankietę odpowiedziały także 3 spółdzielnie inwalidów i/lub niewidomych oraz po 2 centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej i spółki prawa handlowego działające nie dla zysku.

Z kolei badanie pn. „Bariery w prowadzeniu działalności ekonomicznej przez podmioty ekonomii społecznej” przeprowadzone zostało w celu poznania problemów, na jakie napotykają krakowskie podmioty ekonomii społecznej (PES) w rozwijaniu działalności ekonomicznej. Aby uzyskać pogłębione informacje przeprowadzono 7 indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) z osobami zarządzającymi podmiotami ekonomii społecznej (menadżerami), które uczestniczyły w zakładaniu organizacji oraz mają szeroką wiedzę o ich funkcjonowaniu.

Działalność ekonomiczna krakowskich PS

Najważniejsze informacje nt. działalności ekonomicznej krakowskich przedsiębiorstw społecznych na bazie badań ilościowych:

1. Działalność ekonomiczna większości organizacji pozarządowych ma charakter stały (69%)
2. Najczęstszą formą działalności ekonomicznej stowarzyszeń jest odpłatna działalność statutowa (47%). Fundacje z kolei najczęściej łączą działalność odpłatną i gospodarczą (18 z 38), a dalsze 10 prowadzi wyłącznie działalność gospodarczą.
3. Wszystkie CIS-y i ZAZ-y, większość spółdzielni (75%), fundacji (66%) i stowarzyszeń (59%) prowadzi działalność usługową. Przy czym stowarzyszenia i fundacje bardzo często wskazywały również na inną działalność ekonomiczną.
4. Najbardziej zróżnicowaną działalność ekonomiczną prowadzą spółdzielnie – jest to zarówno działalność usługowa, handlowa, produkcyjna, przetwórstwo spożywcze i inna działalność.

---

¹⁰ Jest to cykliczne badanie prowadzone przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej od 2010 z wykorzystaniem ankiety internetowej (CAWI, *Computer Assisted Web Interview*).

Raport pn. „Monitoring małopolskich przedsiębiorstw społecznych” dostępny jest na stronie www.es.malopolska.pl/ w dziale Biblioteka ES

¹¹Zgodnie z przyjętą definicją przedsiębiorstwa społecznego badanie obejmowało podmioty działające w różnych formach organizacyjnych:

- centa integracji społecznej
- zakłady aktywności zawodowej
- spółdzielnie socjalne
- spółdzielnie inwalidów
- spółdzielnie niewidomych
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność ekonomiczną – odpłatną pożytku publicznego lub działalność gospodarczą
- spółki prawa handlowego działające nie dla zysku.
-

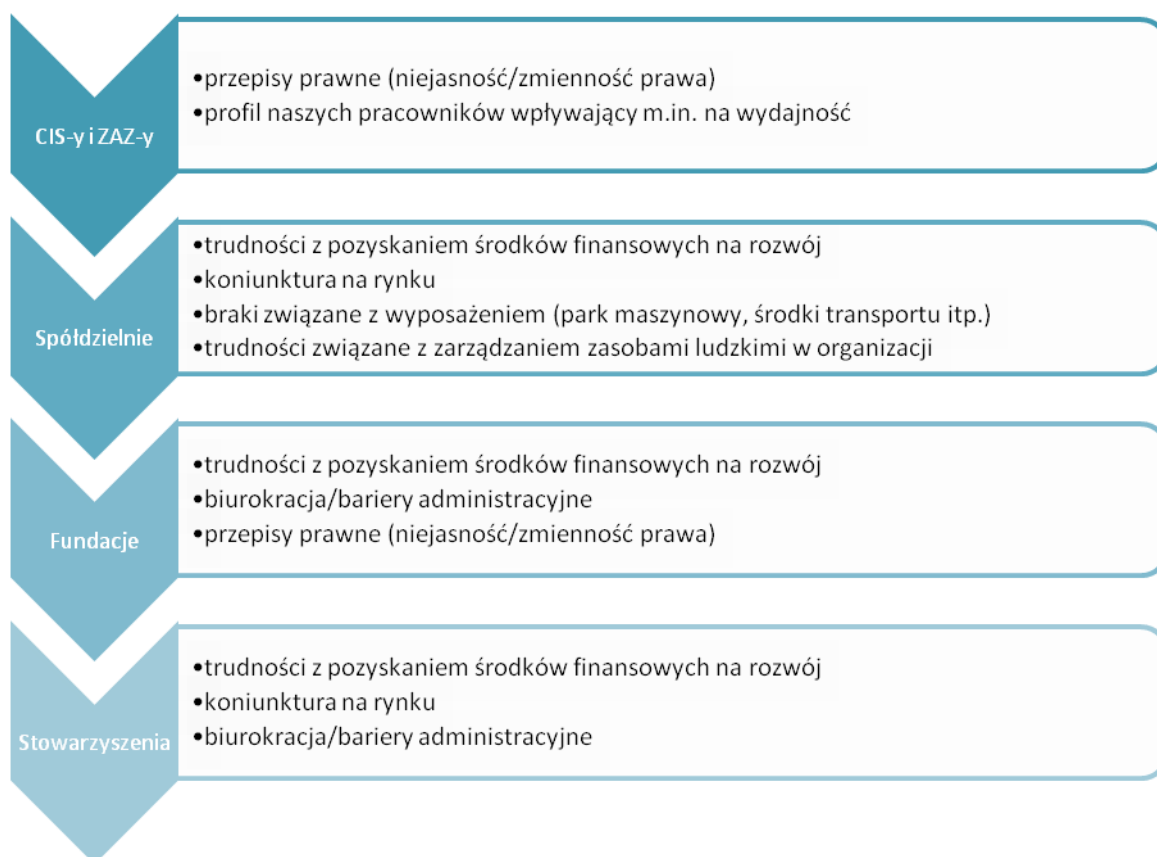
5. Przychody większości krakowskich PS osiągnięte w roku 2012 są niewielkie. W sumie, ponad połowa krakowskich PS wypracowała przychody mieszczące się w granicy do 100 tys. złotych, w tym 12 % PS w ciągu ostatniego roku nie miała żadnych przychodów. Należy jednak zauważyć, że ponad 20 % krakowskich PS wypracowała środki finansowe powyżej 500 tys. zł, w tym 11 % badanych zadeklarowało osiągnięcie przychodu pow. 2 mln zł. Świadczy to o dużym zróżnicowaniu w obrębie badanego quasi sektora i jest skorelowane z formą prawną. I tak, przychody CIS-ów i ZAZ-ów były wyższe niż 250 tysięcy złotych, stowarzyszenia osiągały niższe przychody niż fundacje. Relatywnie najstabszą kondycję finansową deklarowały spółdzielnie socjalne, których przychód był niższy niż 250 tys. zł, przy czym 9 z 13 (69%) dysponowało środkami do 100 tysięcy zł, a 1 spółdzielnia nie miała żadnych przychodów.
6. Bardzo istotnym elementem analizy przychodów jest udział przychodów z działalności ekonomicznej w stosunku do ogółu przychodów. Wśród organizacji biorących udział w badaniu 42% PS (35 podmiotów) wskazało, że udział przychodów z działalności ekonomicznej w stosunku do ogółu przychodów jest raczej niewielki i stanowi maksymalnie 25%. Co trzeci ankietowany zadeklarował, że działalność ekonomiczna generuje powyżej 75% całości ich przychodów, przy czym, warto zaznaczyć, 16 podmiotów (19%) określiło ten odsetek na poziomie 100%.
7. Kolejnym wskaźnikiem sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw społecznych jest wynik prowadzonej działalności. Ponad 65% badanych przedsiębiorstw społecznych (55 z 84) zanotowało na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy zysk.
8. Analizując odpowiedzi na pytanie o wynik prowadzonej działalności udzielna przez różne organizacje widać, że działalność ekonomiczna większości fundacji i stowarzyszeń przynosi zysk (ok. 70%), natomiast ponad połowa spółdzielni (socjalnych i inwalidów/niewidomych) ponosi z jej tytułu stratę.
9. Dopełnieniem informacji nt. kondycji PS jest kwestia oczekiwań wobec sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. Połowa podmiotów uczestniczących w badaniu przewiduje, że w kolejnym roku ich sytuacja finansowa nie zmieni się, 31% uważa, że ulegnie poprawie, a 18% - prognozuje, że pogorszy się. Stosunkowo największym optymizmem cechują się przy tym przedstawiciele spółdzielni.
10. Organizacje biorące udział w badaniach zostały poproszone o wskazanie maksymalnie 3 najważniejszych barier lub słabości, które utrudniają im prowadzenie działalności ekonomicznej. Jak widać na poniższej tabeli, największą trudności dla krakowskich PS sprawia pozyskanie środków finansowych na rozwój, koniunktura na rynku i ex aequo bariery administracyjne.

Wykres 1. Bariery utrudniające prowadzenie działalności ekonomicznej przedsiębiorstwom społecznym

N= 84

Wymieniane przeszkody dotyczące działalności ekonomicznej różnicują się w zależności od formy organizacyjno - prawnej. Poniższy schemat pokazuje powyższe korelacje.

Uzupełniając wyniki badań ilościowych pogłębionymi badaniami jakościowymi, można dostrzec w obszarze działalności ekonomicznej krakowskich PS następujące prawidłowości:

1. Przy zakładaniu podmiotów ekonomii społecznej **wyбір przedmiotu działalności gospodarczej, w którym uda się generować zysk, jest kluczowym etapem.** Części z podmiotów ten proces sprawia jednak dużą trudność, co rzutuje na dalsze funkcjonowanie organizacji. Podejmując decyzję o przedmiocie działalności gospodarczej przedstawiciele krakowskich PES brali pod uwagę:
  - **wiedzę i umiejętności członków, pracowników i współpracowników organizacji**
  - **możliwości i ograniczenia beneficjentów organizacji, którzy mieliby stać się pracownikami przedsiębiorstwa społecznego.**
2. Wśród organizacji, które przymierzają się do założenia działalności prowadząc obecnie działalność odpłatną podstawowymi utrudnieniami są następujące czynniki:
  - **Brak pracowników, którzy mogliby zająć się zakładaniem działalności gospodarczej** – zewzględu na natężenie pracy w ramach działalności statutowej. Z drugiej strony, ze względu na brak środków finansowych, nie jest także w stanie zatrudniać specjalisty z zewnątrz.
  - **Brak wiedzy i umiejętności pracowników odnośnie zagadnień biznesowych** m. in. w jaki sposób zorganizować działalność gospodarczą: stworzyć odpowiednią strukturę, zaplanować sposób zarządzania, oddelegować ludzi do prowadzenia działalności ekonomicznej, zaplanować działania marketingowe i sprzedaż, aby działalność przynosiła odpowiedni zysk.
  - **Deficyty umiejętności związane z zarządzaniem po stronie organizacji pozarządowych, inna kultura pracy w NGO**

▪ **Brak funduszy na inwestycje i rozpoczęcie działalności**

Przedstawiciele organizacji wskazywali także, że większość ich pomysłów wymaga zainwestowania środków finansowych na rozruch działalności i zatrudnienie ludzi z odpowiednim doświadczeniem. Choć istnieje możliwość wzięcia pożyczki nie są przekonani do tego rozwiązania – ze względu na wysokie oprocentowanie oraz niepewność, czy zakładana działalność będzie na tyle rentowna, aby spłacić zobowiązanie.

3. Problemy w prowadzeniu działalności gospodarczej spotęgowane są w organizacjach pozarządowych. Dochodzą tu bowiem trudności związane z:
  - **oszacowaniem kosztów działalności ekonomicznej** - rozdzielenie kosztów działalności społecznej i ekonomicznej jeśli są prowadzone w tym samym obiekcie,
  - **inny sposób rozliczania działalności ekonomicznej**
  - **konieczność monitorowania rozmiaru działalności ekonomicznej w stosunku do działalności społecznej** (więcej w rozdziale *Relacje między działalnością ekonomiczną i społeczną*)
  - **i uniwersalny (niezależny od formy prawnej) brak funduszy na rozwój działalności**
4. Dużym problemem w prowadzeniu działalności ekonomicznej są **deficyty w zakresie marketingu**. Organizacjom brakuje wiedzy, umiejętności i doświadczenia w zakresie sprzedaży i marketingu. Na obecnym etapie, ze względu na brak środków finansowych, nie stać ich na zatrudnienie specjalisty, nie inwestują także w działania reklamowe, ograniczając się do tych, które nie generują kosztów.
5. Za słabe strony PES w stosunku do „zwykłych” przedsiębiorstw respondenci uznawali **ograniczone możliwości dopasowywania się do potrzeb klientów i generowania zysku ze względu na prowadzenie działalności społecznej, związane z profilem zatrudnianych pracowników** – np. wiek pracowników, stan zdrowia, niepełnosprawność, niskie kompetencje, mała wydajność, **słabszy sprzęt w porównaniu do innych firm** oraz **mała rozpoznawalność na rynku**, brak kontaktów z potencjalnymi klientami.

Działalność społeczna krakowskich PS

Krakowskie przedsiębiorstwa społeczne, w ramach badania ilościowego zostały zapytane o działalność społeczną w trzech obszarach:

1. Działalność na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
  - a) 65% badanych zaznaczyła, że prowadzi tego typu inicjatywy, a ich najczęstszym beneficjentem były osoby niepełnosprawne lub osoby z zaburzeniami psychicznymi (31% PS), osoby bezrobotne (27% PS), osoby do 25 roku życia wchodzące na rynek pracy (24%) oraz dzieci i młodzież ze środowisk zagrożonych wykluczeniem (21%).
  - b) Spośród 68 podmiotów, które zadeklarowały wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych społecznie, najwięcej prowadziło aktywizację zawodową i edukację (63%PS), zajmowało się organizowaniem czasu wolnego (40% PS) oraz pomocą lub pracą terapeutyczną (a 35% PS). Pomocy materialnej (finansowej, rzeczowej) udzielała co 4-ta z ankietowanych organizacji.

2. Działalność na rzecz społeczności lokalnej poprzez dostarczanie usług użyteczności publicznej¹², w tym usług deficytowych.
  - a) Niemal połowa krakowskich PS (43%) dostarcza dla społeczności lokalnej usługi użyteczności publicznej (w tym usługi deficytowe).
  - b) Krakowskie przedsiębiorstwa społeczne objęły swoimi działaniami na rzecz społeczności lokalnej 294 289 osób – były to osoby, które skorzystały z dostarczanych przez organizację usług deficytowych dla społeczności lokalnej.
3. Działalność na rzecz społeczności lokalnej poprzez wspieranie produktów lokalnych¹³ (pod tzw. "marką lokalną").
  - a) Niewiele krakowskich PS prowadzi działania wspierające produkty pod „marką lokalną” (18%, 17 PS) co może być spowodowane faktem, iż produkty lokalne są specjalnością społeczności mniejszych – wiejskich.
  - b) Warto nadmienić, że 1305 osób uzyskało przychód z tytułu wytworzenia lokalnego produktu sprzedawanego przez organizację.
4. Ponadto, znaczna część badanych PS (44%) wymieniła inne działania na rzecz społeczności lokalnej, które realizuje. Były to:
  - a) działania edukacyjne, np. szkolenia, doradztwo, konferencje, akcje informacyjne
  - b) działania terapeutyczne, wsparcie psychologiczne
  - c) działania w obszarze kultury np. spektakle, koncerty, warsztaty artystyczne, wydarzenia kulturalne, promocja kultury, artystów
  - d) działania związane z dbałością o środowisko naturalne np. akcje sprzątania świata, promowanie postaw proekologicznych, utrzymanie terenów zielonych,
  - e) działania związane z organizacją czasu wolnego, np. imprezy sportowe, zawody, festyny, wycieczki.

Podczas wywiadów pogłębionych z osobami zarządzającymi w PS, proszono respondentów o ocenę, jakie konsekwencje wynikają z łączenia działalności społecznej z działalnością gospodarczą. W przypadku organizacji pozarządowych rozpoczęcie działalności nie miało zdaniem przedstawicieli NGO większego wpływu na prowadzenia działalności społecznej – takie opinie pojawiły się zarówno, gdy działalność gospodarcza była prowadzona w strukturze organizacji, jak i poza – jako spółka działająca nie dla zysku. Z wypowiedzi badanych wynika, że nie wpłynęło to ani na ich wizerunek organizacji społecznej, ani też na kontakty z podmiotami zewnętrznymi np. biznesowymi.

Z kolei nie ma jednoznacznej oceny, jak fakt prowadzenia działalności społecznej wpływa na działalność ekonomiczną. Spółdzielnie socjalnie nie eksponują swojego statusu i informacji o założycielach, uważają bowiem, że jest to dla nich niekorzystne ze względu na złe skojarzenia, jakie spółdzielczość budzi w Polsce. Z kolei organizacje prowadzące działalność ekonomiczną przyjmują strategię wspólnego reklamowania działalności społecznej, bądź nie eksponują w

---

¹² W kwestionariuszu ankiety zdefiniowano użyte pojęcia: „usługi użyteczności publicznej, w tym usługi deficytowe dla społeczności lokalnej rozumiane były, jako usługi mające na celu zaspokojenie np. potrzeb społecznych, edukacyjnych, zdrowotnych, związanych z bezpieczeństwem, itp., których nie podejmują się komercyjne przedsiębiorstwa.

¹³ Produkt lokalny zdefiniowano, jako wyrób lub usługa, z którym utożsamiają się mieszkańcy regionu, najczęściej wytwarzany lokalnie (przez mieszkańców), w sposób nie masowy i przyjazny dla środowiska z surowców lokalnie dostępnych.

ogóle aspektu działalności społecznej, bo może to mieć negatywne konsekwencje w branży, w której działają (mniejsze zainteresowanie klientów).

Współpraca z otoczeniem

Na podstawie badań ilościowych wśród krakowskich PS można zaobserwować, że:

1. Zdecydowanie najczęstszym partnerem dla krakowskich PS był biznes (69%) oraz inne podmioty ekonomii społecznej (61%), stosunkowo rzadziej – otoczenie administracyjne (48%).
2. Najwyżej oceniona została współpraca pomiędzy innymi podmiotami ekonomii społecznej, na drugim miejscu z biznesem, na trzecim z administracją.
3. Analizując częstotliwość współpracy badanych przedsiębiorstw społecznych z innymi podmiotami społecznymi można zauważyć, że bardzo podobna liczba respondentów wskazywała na brak współpracy (31%, 29 podmiotów) i współpracę ciągłą (29%, 28 podmiotów). Co piąta organizacja miała natomiast doświadczenie kilkukrotnej współpracy.

W trakcie indywidualnych wywiadów pogłębionych z menedżerami podmiotów ekonomii społecznej analizowano współpracę z Urzędem Miasta Krakowa w obszarach:

1. Współpracy ekonomicznej polegającej na sprzedaży swoich produktów lub usług. Większość organizacji jako przyczyny braku współpracy wskazywała na:
  - a) **brak polityki wspierania przedsiębiorstw społecznych** przez zakup ich produktów lub usług, niestosowanie istniejących mechanizmów tj. klauzule społeczne
  - b) **brak wiedzy po stronie urzędników**, że organizacje oferują produkty lub usługi danego typu
  - c) **brak zapytań o cenę kierowanych do organizacji**, podmioty same natomiast nie śledzą informacji odnośnie ogłaszanych przetargów przez Urząd Miasta Krakowa
  - d) **brak znajomości procedur przetargowych w organizacjach**
  - e) **konieczność wniesienia wadium**, które często stanowi wysoki koszt dla organizacji.
2. Współpracę w zakresie wynajmowania lokalu dla działalności podmiotu. Większość badanych korzystała z możliwości wynajęcia lokalu od Gminy Kraków na działalność społeczną. Choć generalnie badani byli zadowoleni z tej formy współpracy, jednak opisywali też trudności, jakie napotkali w tej materii:
  - a) **małe rozpowszechnienie informacji o możliwości wynajęcia lokalu z zasobów Gminy Kraków na preferencyjnych warunkach.**
  - b) **niedopasowane terminy na uzupełnienie dokumentów niezbędnych przy podpisywaniu umowy o najem lokalu użytkowego do możliwości uzyskania tych dokumentów** (tryb aukcji). Oferent, który wygrał aukcję, powinien zawrzeć umowę najmu w terminie 6 dni kalendarzowych licząc od daty aukcji. Do tego czasu powinien przedstawić zaświadczenie o niezaleganiu w podatkach, przy czym taki dokument wydawany jest w terminie 7 dni od daty złożenia wniosku.
  - c) **trudności z uzyskaniem precyzyjnych informacji odnośnie procedury przedłużenia umowy na wynajem lokalu oraz podjęcia części lokalu innym podmiotom.** Na stronie internetowej Zarządu Budyneków Komunalnych i Biuletynie Informacji Publicznej opis

procedury podnajęcia lokalu jest ogólny, brak natomiast informacji odnośnie procedury przedłużenia umowy, m.in. co powinno zawierać pismo w tej sprawie oraz jakie załączniki należy dołączyć.

- d) **mała dostępność lokali** – są one przede wszystkim zlokalizowane w mniej atrakcyjnych częściach Krakowa, co odgrywa dużą rolę przy prowadzeniu działalności usługowej.
- e) **wysokie koszty utrzymania lokali**
- f) dla części organizacji problem stanowi także **wyższy koszt wynajmu lokalu, gdy podmiot rozpocznie prowadzenie działalności ekonomicznej**. Mimo, iż zyski z tej działalności są przeznaczane na cele społeczne, organizacje prowadzące działalność gospodarczą traktowane są jak przedsiębiorstwa działające dla zysku.

Analizie poddano też zakres współpracy z innymi podmiotami ekonomii społecznej i z biznesem.

- 3. Współpraca badanych organizacji z innymi podmiotami ekonomii społecznej ma następujące wymiary:
  - a) zakup produktów lub usług od innych podmiotów ekonomii społecznej,
  - b) sprzedaż produktów lub usług innym podmiotom ekonomii społecznej,
  - c) bezpłatne użyczenie sprzętu od innych podmiotów, oferujących podobne usługi,
  - d) wspólna reprezentacja interesów,
- 4. Współpraca z badanych organizacji z podmiotami biznesowymi obejmowała:
  - a) zakup produktów lub usług od organizacji przez podmioty biznesowe,
  - b) podwykonawstwo,
  - c) sponsoring,
  - d) korzystanie z wiedzy i umiejętności przedsiębiorców.

Zasoby ludzkie

- 1. Wśród krakowskich przedsiębiorstw społecznych biorących udział w badaniu przeważają małe podmioty. **Połowa z nich (48 z 91 organizacji) ma wielkość mikroprzedsiębiorstw**, co oznacza, że zatrudniają poniżej 10 pracowników, kolejne 26% (24 organizacje) to małe przedsiębiorstwa, w których pracuje do 50 osób. Organizacji, które dają prace powyżej 100 osobom, jest zaledwie 5.
- 2. Analizując zatrudnienie w różnych typach przedsiębiorstw społecznych można zauważyć pewne różnice. Stowarzyszenia na tle pozostałych organizacji najrzadziej zatrudniały pracowników - 25% nie miała w ogóle pracowników, podczas gdy wśród fundacji taką sytuację odnotowano zaledwie w 3 przypadkach (9%).
- 3. **108 PS, które zgodziło się wziąć udział w badaniu, zatrudnia łącznie 1952 osoby** (średnia – 21). Mediana pokazuje jednak, że nie mniej niż połowa podmiotów zatrudnia maksymalnie 6 osób¹⁴. Największą liczbę pracowników, 365, zatrudniała fundacja prowadząca działalność odpłatną, funkcjonująca na rynku powyżej 10 lat. Największą liczbę pracowników w przeliczeniu na organizację (średnia) zatrudniają spółdzielnie inwalidów i/lub niewidomych oraz CIS-y i ZAZ-y, najmniejszą natomiast spółdzielnie socjalne.
- 4. 70% krakowskich przedsiębiorstw społecznych (**64 podmioty**) zatrudniania pracowników na podstawie umowy o pracę. **Badane podmioty zatrudniają na umowę o pracę łącznie 1066**

---

¹⁴ Duże różnice są konsekwencją wartości skrajnych.

osób. Średnia liczba zatrudnianych na umowę o pracę w jednym przedsiębiorstwie wynosi 17 osób, a mediana 5¹⁵.

5. **62% badanych organizacji zatrudnia pracowników na podstawie umowy cywilnoprawnej – w sumie dają one pracę w ten sposób 581 osobom.** Średnio, jedno przedsiębiorstwo społeczne zatrudnia 6 osób na podstawie umowy cywilnoprawnej, natomiast mediana zatrudnienia wynosi 2 osoby.
6. Porównując statystyki dot. zatrudniania na umowę cywilnoprawną przez różne PS można zauważyć, że spółdzielnie socjalne, CIS-y i ZAZ-y rzadziej niż fundacje i stowarzyszenia stosują elastyczne formy zatrudnienia. Z kolei spółdzielnie inwalidów i niewidomych w ogóle z nich nie korzystają.
7. **Zatrudnienie subsydiowane (np. z PUP, PFRON, innych źródeł publicznych) nie jest szeroko rozpowszechnione** wśród krakowskich przedsiębiorstw społecznych. Korzysta z niego 15 podmiotów (16%), z czego 9 zatrudnia w ten sposób do 5 pracowników, a **łącznie badane podmioty korzystają z zatrudnienia subsydiowanego w przypadku 474 osób.**
8. Zatrudnianie beneficjentów w PS nie jest bardzo popularne. Dotyczy to zaledwie 35% krakowskich organizacji (32 podmioty), pozostałe 65% ankietowanych podmiotów (59) nie zatrudnia w ogóle osób wykluczonych lub z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. **Przedsiębiorstwa społeczne biorące udział w badaniu zatrudniły łącznie 382 osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.**
9. Ważną funkcją przedsiębiorstw społecznych jest przygotowywanie beneficjentów do znalezienia pracy na otwartym rynku. Sytuacja taka miała miejsce jedynie w 16 przedsiębiorstwach społecznych – w 15 dotyczyło to od 1 do 5 osób, a w jednej – 9.
10. **Wolontariusze.** Z informacji uzyskanych w badaniach wynika, że **35 z 90 organizacji (38%) w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie współpracowało z wolontariuszami.** Najwięcej, 25 przedsiębiorstw (27%), angażowało w swoje działania od 10 do 49 wolontariuszy, a kolejne 20 organizacji (22%) – od 1 do 5 osób.
11. W sumie krakowskie **przedsiębiorstwa społeczne biorące udział w badaniu w przeciągu ostatniego roku korzystały z pracy 1188 wolontariuszy.** Jedna organizacja średnio współpracowała w ten sposób z 13 osobami, przy czym połowa organizacji włączała w swoje działania nie więcej niż 4 wolontariuszy.
12. **Proces decyzyjny.** Z badań wynika, że decyzje istotne z punktu widzenia prowadzonej działalności w przedsiębiorstwach społecznych w dużej mierze podejmowane są z uwzględnieniem stanowiska pracowników bądź członków organizacji. W 69 z 87 podmiotów członkowie organizacji mają średni lub duży wpływ na podejmowane decyzje. Nieznacznie mniej, bo 58 z 87 przedstawicieli podmiotów uważa, że pracownicy mają wpływ na proces podejmowania decyzji.
13. **Plany dotyczące zatrudnienia.** Optyzmem napawa fakt, że 34% podmiotów ma plany związane z przyjęciem do pracy nowych pracowników, a zdecydowana większość – 61% organizacji – chce utrzymać obecny poziom zatrudnienia. Zaledwie 4 przedsiębiorstwa prognozują konieczność redukcji etatów.
14. Przedsiębiorstwa, których przedstawiciele uważają, że ich sytuacja finansowa ulegnie poprawie, w większości planują zatrudnić nowych pracowników (19 z 26 organizacji, 73%). Z

---

¹⁵ Wyłączając z analizy podmioty niemające pracowników etatowych

kolei podmioty oczekujące pogorszenia się kondycji finansowej będą starały się utrzymać obecny poziom zatrudnienia (9 z 15, 60%), a dwie myślą o redukcji liczby pracowników.

Podnoszenie kwalifikacji

1. Kluczowym obszarem, w jakim przedstawiciele organizacji chcieliby otrzymać wsparcie, jest pozyskiwanie środków finansowych – wskazuje na to 44% badanych. Blisko co trzecia organizacja potrzebuje wzmocnienia kompetencji w zakresie prowadzenia księgowości oraz promocji i reklamy – odpowiednio 33% i 30% organizacji. 27% ankietowanych chciałoby skorzystać ze wsparcia w zakresie zarządzania organizacją, 23% ze specyficznych zagadnień branżowych, a 18 % – z zagadnień w zakresie prawa.
2. Warto zaznaczyć, że 17% uczestników badania stwierdziło, że pracownicy organizacji nie potrzebują tego typu wsparcia.
3. Analizując potrzeby szkoleniowe różnych kategorii przedsiębiorstw społecznych można zauważyć kilka prawidłowości:
  - a) wszystkie CIS-y i ZAZ-y chciałyby wzmocnić umiejętności/kwalifikacje związane ze specyfiką działalności organizacji (np. branży, w której funkcjonują), a 2 z 3 – w zakresie prawa, finansów, księgowości i pozyskiwania środków finansowych
  - b) spółdzielnie częściej niż inne podmioty potrzebują wsparcia w obszarze promocji i reklamy (44%, 7 z 16) oraz zarządzania organizacją (38%, 6 podmiotów).

Wielu ważnych informacji w obszarze zasobów ludzkich dostarczyły pogłębione badania menadżerów podmiotów ekonomii społecznej.

1. W podmiotach zatrudniających osoby w trudnej sytuacji na rynku pracy pojawiają się **problemy wynikające z profilu pracowników** – m.in. **ich niskich kwalifikacji, ograniczeń zdrowotnych lub związanych z niepełnosprawnością**. W konsekwencji przekładają się one na niższą wydajność pracowników oraz utrudniają konkurowanie z podmiotami gospodarczymi.
2. Respondenci zwracali także uwagę na **problemy**, jakie pojawiają się **we współpracy między osobami z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym** -konflikty we współpracy między członkami-założycielami skutkujące rozłamem w grupie i paraliżujące funkcjonowanie organizacji na wielu płaszczyznach.
3. W przypadku organizacji pozarządowych kadra zarządzająca działalnością gospodarczą to jednocześnie osoby zarządzające działalnością społeczną. W tych przypadkach **dużą trudność sprawiało przestawienie się na biznesowy sposób funkcjonowania**, który różni się od prowadzonej działalności społecznej. Skupianie się na działalności społecznej często powoduje brak badania efektywności ekonomicznej co w szybkim tempie może doprowadzić do zakończenia całej inicjatywy.
4. Ponieważ jedną z kluczowych barier przy zakładaniu i prowadzeniu PES są niskie umiejętności biznesowe, badani wskazywali na potrzebę kontaktu z osobami, które swoją wiedzą i umiejętnościami wspieraliby podmioty ekonomii społecznej - **doświadczonych biznesmanów wspierających przedsiębiorstwa społeczne w założeniu i skutecznym prowadzeniu działalności ekonomicznej** (na wzór „aniołów biznesu”). Warunkiem skutecznego wsparcia jest:

- a) kontakt z **osobami kompetentnymi, mającymi doświadczenie w prowadzeniu i zarządzaniu przedsięwzięciem biznesowym oraz w obszarze marketingu i sprzedaży.**
  - b) towarzyszyć organizacji w procesie pełniąc **funkcję mobilizującą** zespół, **weryfikującą wprowadzenie zmian** oraz **doradczą** przy podejmowaniu kluczowych decyzji
  - c) **poznanie specyfiki i kultury danej organizacji** – jej misji, celów, struktury, sposobu zarządzania
5. Jako formy wsparcia bardzo istotne dla PES na etapie zakładania i prowadzenia działalności ekonomicznej pojawiły się:
- a) System pożyczek, grantów na rozwój działalności gospodarczej (zakup maszyn, dostosowanie lokalu, itp. Inwestycje pozwalające rozwinąć działalność)
  - b) Zakup produktów i usług od przedsiębiorstw społecznych przez administrację publiczną – Urząd Miasta Krakowa i jednostki organizacyjne.
  - c) Rozwiązania lokalowe na prowadzenie działalności gospodarczej. Respondenci wskazywali na to zwłaszcza w przypadku młodych przedsiębiorstw społecznych. Rozwiązaniem tego problemu mógłby być inkubator PES czyli miejsce gdzie organizacje na preferencyjnych warunkach miałyby możliwość wynajęcia przestrzeni biurowej oraz skorzystania z usług doradczych.
  - d) Wsparcie sieci współpracy na wzór spotkań integrujących dla biznesu, które pełniłyby funkcje: **integrującą środowisko, promocyjną** (poszerzania zakresu odbiorców i zleceniobiorców) i **edukacyjną**.

V. System wsparcia podmiotów ekonomii społecznej dostępny na terenie Gminy Miejskiej Kraków

V.1 Gminna infrastruktura wsparcia podmiotów ekonomii społecznej.

Miejski Ośrodek Wspierania Inicjatyw Społecznych (MOWIS).

Podstawowym komórką organizacyjną Urzędu Miasta Krakowa, do zadań której należy koordynacja współpracy GMK z organizacjami pozarządowymi jest **Referat Miejskiego Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych (MOWIS)** funkcjonujący w strukturze Wydziału Spraw Społecznych. Referat zlokalizowany jest na os. Centrum C 10 i rozpoczął swoją działalność 12 stycznia 2006 roku, mając na celu rozwój wolontariatu, wspieranie III sektora i współpracę z jego przedstawicielami, jak również współorganizację szkoleń oraz inspirowanie wydarzeń integrujących społeczność lokalną.

W ramach swej działalności, MOWIS nieodpłatnie udostępnia pomieszczenia (sale komputerową i konferencyjno-szkoleniowe) organizacjom pozarządowym, instytucjom realizującym zadania pożytku publicznego, inicjatywom społecznym. Ośrodek dysponuje dwoma salami szkoleniowo-konferencyjnymi wraz z wyposażeniem (m.in. rzutnik multimedialny wraz z laptopem, dostępem do sieci Internet, TV LCD, flip-chart) dla grupy ok. 20 osób oraz grupy ok. 30 osób oraz salą komputerową

na 12 stanowisk. Ponadto organizacje pozarządowe realizujące projekty społeczne mogą prowadzić w MOWIS biuro projektu.

Zakres działań¹⁶ Miejskiego Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych to między innymi:

1. Koordynowanie działań w zakresie współpracy samorządu Miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz wzmacniania społeczeństwa obywatelskiego.
2. Inicjowanie, wspieranie i koordynowanie projektów i programów społecznych promujących i rozwijających formy współpracy Gminy Miejskiej Kraków z organizacjami pozarządowymi.
3. Przygotowywanie i koordynowanie realizacji programów współpracy samorządu Miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
4. Opiniowanie wniosków organizacji pozarządowych o wyłączenie z przetargu lokali komunalnych w celu przeznaczenia ich na działalność statutową.
5. Upowszechnianie informacji na temat zasad tworzenia i funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz pomoc we wzmacnianiu ich struktur.
6. Prowadzenie i rozwijanie portalu dla organizacji pozarządowych www.ngo.krakow.pl
7. Opiniowanie na wniosek sądu dokumentów rejestrowych stowarzyszeń.

Adres:

Urząd Miasta Krakowa, Wydział Spraw Społecznych
Referat Miejskiego Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych MOWIS
os. Centrum C10
31 - 931 Kraków
tel: 12 616 78 00
fax: 12 616 78 13
e-mail:mowis@um.krakow.pl
www.ngo.krakow.pl

Wydział Rozwoju Miasta

Zakres działania Wydziału Rozwoju Miasta¹⁷ to między innymi:

1. Współpraca z jednostkami samorządu gospodarczego, izbami i organizacjami wspierającymi rozwój gospodarczy miasta oraz krajowymi i zagranicznymi organizacjami gospodarczymi
2. Przygotowanie Lokalnych Programów Rewitalizacji dla zdegradowanych obszarów miejskich we współpracy z merytorycznymi komórkami organizacyjnymi UMK, miejskimi jednostkami organizacyjnymi, podmiotami zewnętrznymi w zakresie:
  - 1) organizowania konkursów na opracowanie poszczególnych programów rewitalizacji dla wyznaczonych obszarów,

---

¹⁶Zarządzenie nr 624/2013 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 2013-03-08 w sprawie podziału na wewnętrzne komórki organizacyjne oraz szczegółowego zakresu działania Wydziału Spraw Społecznych.

¹⁷Zarządzenie nr 3108/2012 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 2012-10-26 w sprawie podziału na wewnętrzne komórki organizacyjne oraz szczegółowego zakresu działania Wydziału Rozwoju Miasta.

2) pozyskiwania projektów, które na podstawie wpisania do Lokalnych Programów Rewitalizacji będą mogły starać się o dofinansowanie ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych.

3. Organizowanie konkursów w ramach realizacji programów rewitalizacji.
4. Monitorowanie realizacji Lokalnych Programów Rewitalizacji.
5. Przygotowanie, koordynacja i monitorowanie realizacji programu sektorowego pn. „Program Rehabilitacji Zabudowy Blokowej”.
6. Tworzenie przestrzennej wizualizacji zjawisk w zakresie społeczno-gospodarczego rozwoju miasta.
7. Współpraca z uczelniami wyższymi, instytutami badawczymi, centrami transferu wiedzy i technologii w zakresie rozwoju krakowskiego ośrodka naukowego.
8. Monitorowanie realizacji uchwały Rady Miasta Krakowa *w sprawie przyjęcia programu gospodarczego wspierania przedsiębiorczości w zakresie branż chronionych i zanikających*.
9. Promocja gospodarcza i inwestycyjna miasta we współpracy z odpowiednimi komórkami organizacyjnymi UMK.
10. Koordynacja procesu konsultacji społecznych w Gminie Miejskiej Kraków.
  - a) Prowadzenie konsultacji społecznych wybranych zamierzeń, projektów i inwestycji miejskich oraz otwartych debat i konsultacji społecznych z mieszkańcami obszarów wyznaczonych do rewitalizacji.
  - b) Prowadzenie akcji informacyjno-promocyjnych, kampanii społecznych oraz wydarzeń promujących ideę dialogu społecznego wśród mieszkańców.

Adres:

Plac Wszystkich Świętych 3-4,
31-004 Kraków

Tel. 12-616-1548

Grodzki Urząd Pracy w Krakowie

Przedmiotem podstawowej działalności Grodzkiego Urzędu Pracy w Krakowie jest: - opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Do jego zadań należy również pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy, udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe.

GUP prowadzi rejestrację bezrobotnych i poszukujących pracy, inicjuje i wdraża instrumentów rynku pracy oraz inicjuje, organizuje i finansuje usługi i instrumenty rynku pracy. Ponadto bierze aktywny udział we wspieraniu tworzenia klubów pracy, lokalnych projektów i innych działań na rzecz aktywizacji bezrobotnych, opracowywaniu analiz i sprawozdań, w tym prowadzeniu monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz dokonywaniu ocen dotyczących rynku pracy na potrzeby powiatowej rady zatrudnienia oraz organów zatrudnienia.

Ponadto GUP w Krakowie inicjuje i realizuje przedsięwzięcia mające na celu rozwiązanie lub

złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Współdziała z powiatową radą zatrudnienia w zakresie promocji zatrudnienia oraz wykorzystania środków Funduszu Pracy, współpracuje z instytucjami rynku pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, organizacji robót publicznych oraz zatrudnienia socjalnego. W ramach realizowanych zadań GUP w Krakowie udziela bezwrotnego wsparcia finansowego na założenie/przystąpienie do spółdzielni socjalnej.

Wychodząc naprzeciw zmianom zachodzącym w środowisku społeczno-gospodarczym Miasta Krakowa, Grodzki Urząd Pracy w Krakowie podjął się opracowania "Programu rozwoju ekonomii społecznej, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej na krakowskim rynku pracy" na lata 2006 - 2013, stanowiącego jeden z elementów Strategii Rozwoju Krakowa przyjętej uchwałą nr LXXV/742/05 Rady Miasta Krakowa w dniu 13 kwietnia 2005 roku. Jest on odpowiedzią na Cel Operacyjny II-5 "Wzmacnianie konkurencyjności rynku pracy" wpisanego w Cel Strategiczny II "Kraków miastem konkurencyjnej i nowoczesnej gospodarki". Program ma charakter interdyscyplinarny, łączy się z innymi programami celem których jest wspieranie rozwoju polityki społecznej i gospodarczej na lokalnym rynku pracy. Ponadto jest on komplementarny względem Celu Operacyjnego I-7 "Tworzenie warunków udziału w rozwoju społeczności osobom i grupom zagrożonych wykluczeniem", gdzie został wykazany jako jeden z trzech programów wspierających. Konkretyzacją niniejszego programu będą projekty roczne, których realizacja nastąpi po otrzymaniu przez Grodzki Urząd Pracy w Krakowie limitów z Funduszu Pracy.

Adres:

Grodzki Urząd Pracy w Krakowie
ul. Wąwozowa 34
31-752 Kraków
centrala: 12 68-68-000, fax: 12 645-12-70
www.gupkrakow.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie (MOPS)

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz.U. Nr 64 poz. 593) oraz zadania ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 1997 r. nr 123 poz. 776 z późn. zm).

Zakres działania MOPS to realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej, umożliwianie przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Miejska jednostka organizacyjna spiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań

zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Główne cele pomocy społecznej:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,;
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia;
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie;
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie;
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy.

Ponadto w ramach struktury MOPS w Krakowie powołano Klub Integracji Społecznej - celem działań klubu jest reintegracja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, która realizowana jest poprzez poradnictwo indywidualne psychologiczne i prawne, doradztwo zawodowe, wsparcie grupowe, warsztaty edukacyjne i realizację projektów reintegracji. Kluby zajmują się organizowaniem prac społecznie użytecznych i robót publicznych.

MOPS współpracuje jednocześnie z niepublicznymi jednostkami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi prowadzącymi KIS i CIS na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

Adres:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Adres: ul. Józefińska 14 30-529 Kraków

Telefon: 12 616-54-27

Faks: 12 616-54-28

e-mail: do@mops.krakow.pl

<http://www.mops.krakow.pl>

V.2 Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej

Od 2012 roku, system wsparcia ekonomii społecznej w Małopolsce zbudowany jest w oparciu o pięć subregionalnie działających punktów wsparcia dla różnorodnych podmiotów ekonomii społecznej oraz osób i instytucji zainteresowanych działalnością w obszarze ES. Tworzą go dwa projekty realizujące cele Poddziałania 7.2.2 . *Wsparcie ekonomii społecznej* Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:

1. projekt systemowy „Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej – Etap I” realizowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, oraz
2. projekt konkursowy „Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej” realizowany przez Towarzystwo Oświatowe Ziemi Chrzanowskiej w Chrzanowie, Stowarzyszenie Dobrej Nadziei, Agencję Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A., Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji, którego koordynatorem jest Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej.

W ramach Projektu „Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej” znajduje się jeden stacjonarny Punkt Wsparcia Ekonomii Społecznej świadczący kompleksowe wsparcie z zakresu szkoleń, indywidualnego i grupowego doradztwa (dla osób, instytucji, partnerstw), dotacji na założenie/przystąpienie/zatrudnienie w spółdzielniach socjalnych oraz wsparcia pomostowego dla spółdzielni socjalnych powstałych w projekcie, usług prawnych, księgowych, marketingowych dla małopolskich PES.

Ponadto projekt realizuje działania z zakresu poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania spółdzielni socjalnych i OWES, pomocy w nawiązywaniu kontaktów i budowaniu więzi z innymi podmiotami działającymi w obszarze ES (m.in. przez Małopolski Pakt na Rzecz Ekonomii Społecznej) oraz upowszechniania ES poprzez m.in. targi przedsiębiorstw społecznych, cykle edukacyjne w szkołach i w uczelniach.

Adres:

Ul. Kunickiego 5

Tel. (12) 426-88-11, (12) 426-88-10

e-mail: biuro@rops.krakow.pl

www.es.malopolska.pl

W ramach projektu „Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej” funkcjonuje pięć punktów wsparcia:

1. Dla subregionu krakowskiego (powiaty: krakowski, miechowski, myślenicki, proszowicki, wielicki, miasto Kraków) – w Krakowie.
2. Dla subregionu tarnowskiego (powiaty: bocheński, brzeski, dąbrowski, tarnowski, miasto Tarnów) – w Tarnowie.
3. Dla subregionu południowego (powiaty: nowotarski, suski, tatrzański) – w Stryszawie.
4. Dla subregionu zachodniego (powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski, wadowicki – w Chrzanowie.

5. [Dla subregionu sądeckiego \(powiaty: gorlicki, limanowski, nowosądecki, miasto Nowy Sącz\)](#) – w Nowym Sączu.

W ramach projektu dostępne jest wsparcie z zakresu szkoleń, indywidualnego i grupowego doradztwa, w tym doradztwo biznesowe, dotacje na założenie/przystąpienie/zatrudnienie w spółdzielniach socjalnych oraz wsparcie pomostowe dla spółdzielni socjalnych powstałych w projekcie, usługi prawne, księgowe i marketingowe, jak również działania z zakresu promocji ES i tworzenia partnerstw międzysektorowych.

Adres:

FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji

ul. Szlak 73a,

31-153 Kraków

tel. 12 6237244

e-mail: mowes@mistia.org.pl

<http://mowes.mistia.org.pl/mowes/kontakt/>

V. 3 Organizacje działające na rzecz wsparcia poszczególnych typów PES.

1. WSPARCIE DLA SPÓŁDZIELNI (WSZYSTKICH TYPÓW SPÓŁDZIELNI PRACY)

a) **Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy (ZLSP)**. Jest on organizacją zrzeszającą spółdzielnie pracy i organizacje spółdzielcze w Polsce.

ZLSP prowadzi działalność ustawową i statutową w zakresie, m.in.:

1. doradztwa, instruktażu i szkolenia finansowego, prawnego i samorządowego członków rad nadzorczych, zarządów oraz służb funkcjonalnych spółdzielni pracy i organizacji spółdzielczych,
2. kształcenia kadr dla spółdzielni oraz współpracy naukowo-technicznej i działalności wydawniczej,
3. integracji gospodarczej i promocji spółdzielni pracy w kraju i zagranicą,
4. funkcjonowania funduszy samopomocowych, w tym spółdzielczego funduszu rozwoju i spółdzielczego funduszu poręczeń kredytowych,
5. popularyzacji międzynarodowych zasad spółdzielczych i tradycji polskiej spółdzielczości pracy,
6. lustracji i badania sprawozdań finansowych spółdzielni,
7. reprezentowania środowiska spółdzielczości pracy w kraju i zagranicą.

Adres:

ul. Malborska 65

30-646 Kraków,

tel/fax (12) 265-73-90

e-mail: joanna@spoldzielnie.org.pl

www.zlsp.org.pl

b) **Agencja Rozwoju Spółdzielczości**. Jest jednostką organizacyjną Związku Lustracyjnego Spółdzielni Pracy powołaną w celu realizacji działań na rzecz promocji ruchu spółdzielczego, upowszechniania

wiedzy na temat tej formy przedsiębiorczości, działań w zakresie ekonomii społecznej a w szczególności realizacji projektów finansowanych z funduszy strukturalnych w imieniu ZLSP.

Agencja prowadzi działalność w zakresie, m.in.:

1. realizacji programów na rzecz rozwoju rynku pracy, w szczególności poprzez:
  - wspieranie rozwoju ruchu spółdzielczego
  - wspieranie rozwoju ekonomii społecznej
2. organizacji szkoleń i seminariów dla:
  - osób, chcących założyć nowe spółdzielnie, w tym spółdzielnie socjalne
  - pracowników spółdzielni chcących podnieść bądź zmienić swoje kwalifikacje
3. konsultacji w dziedzinie prawa, ekonomii, przygotowania statutów, kontroli finansowej spółdzielni oraz kontroli jakości
4. nawiązywania kontaktów handlowych, głównie w ramach sektora spółdzielczego zarówno w Polsce, jak i na świecie
5. opracowania materiałów edukacyjnych na temat polskiego i światowego ruchu spółdzielczego
6. doradztwa na temat środków pomocowych dostępnych dla przedsiębiorców spółdzielczych.

Adres:

Ul. Malborska 65

30 – 646 Kraków

tel./fax.: 12/ 265–73–90

e-mail: joanna@spoldzielnie.org.pl

www.spoldzielnie.org.pl

2. WSPARCIE DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

a) Regionalny Ośrodek EFS w Krakowie. Powstał w 2008 przy Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej - Małopolskim Instytucie Samorządu Terytorialnego i Administracji (FRDL MISTiA). Świadczy dla swoich klientów (NGO oraz wszystkie podmioty będące projektodawcami do EFS) następujące usługi:

- Zachęcanie potencjalnych projektodawców do aplikowania o środki z EFS. Zidentyfikowanie potrzeb klienta Regionalnego Ośrodka EFS oraz udzielenie podstawowej informacji nt. funduszu.
- Usługa informacyjna nt. możliwości udziału w projekcie współfinansowanym ze środków EFS.
- Konsultacje nt. możliwości współfinansowania projektu ze środków EFS.
- Pomoc w przygotowaniu projektu kwalifikującego się o dofinansowanie z EFS oraz przygotowaniu wniosku o dofinansowanie.
- Pomoc we wdrażaniu projektu współfinansowanego ze środków EFS.
- Animowanie inicjatyw lokalnych, zawieranie partnerstw.

Adres:

ul. Szlak 73A

31-153 Kraków

Tel.: 12 633 13 06

Faks: 12 633 13 06

E-mail: szkolenia_krakow@roefs.pl

Strona: www.krakow.roefs.pl

b) **Ośrodek sieci SPLOT. Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych.** Prowadzi Ośrodek Wsparcia Organizacji Pozarządowych i Regionalne Centrum Wolontariatu w Krakowie, wspiera organizacje pozarządowe w zakresie ekonomizacji oraz animowania oddolnej aktywności lokalnej.

Adres:

ul. Krasickiego 18 (I piętro)

30-503 Kraków

Tel.: 12 412 15 24, 12 418 00 77

Faks: 12 412 15 24

E-mail: biuro@bis-krakow.pl

Strona: www.bis-krakow.pl

3) w przypadku ZAZ, CIS oraz WTZ nie ma konkretnych, dedykowanych tym podmiotom organizacji działających na rzecz wspierania merytorycznego czy organizacyjnego zarówno w skali gminy, regionu, jak i kraju.

V. 4 Organizacje wspierające finansowo rozwój podmiotów i inicjatyw ekonomii społecznej

ES Fundusz. To pilotażowy projekt funduszu pożyczkowego dla podmiotów ekonomii społecznej w Polsce. Jego celem jest dostarczenie preferencyjnych pożyczek na przedsięwzięcia, które mają wzmocnić działalność gospodarczą PES, a w efekcie doprowadzić do wzrostu przychodów lub zatrudnienia. Operatorem Funduszu jest Towarzystwo Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych (TISE). O pożyczkę mogą starać się wszystkie podmioty ekonomii społecznej, które prowadzą działalność gospodarczą co najmniej 12 miesięcy, są mikro lub małym przedsiębiorcą¹⁸ oraz nie zalegają w płatnościach zobowiązań podatkowych i z tytułu opłacania składek na zabezpieczenie emerytalne.

Pożyczkę można przeznaczyć na szeroko pojęty rozwój, który pomoże podmiotowi osiągnąć wzrost przychodów z działalności gospodarczej lub wzrost zatrudnienia (w tym na zakup materialnych i niematerialnych środków obrotowych i inwestycyjnych). Cel przedsięwzięcia musi być zgodny z prowadzoną lub przyszłą działalnością gospodarczą PES.

Oferta pożyczki:

- Pożyczki do 100 tys. zł (do 100% wartości przedsięwzięcia)
- Maksymalny okres finansowania do 60 miesięcy
- Maksymalny okres karencji w spłacie kapitału do 6 miesięcy (wliczony w okres kredytowania)
- Oprocentowanie pożyczki od 25% do 50% stopy redyskonta weksli (obecnie 0,875% i 1,75%)

---

¹⁸czyli zatrudniają od 1 do 50 osób w działalności gospodarczej, przy rocznym obrocie nie przekraczającym 10 milionów EUR i/lub całkowitym bilansie rocznym nie przekraczającym 10 milionów EUR

Dla Mikroregionu V, w którym znajduje się Małopolska, funkcjonują dwa punkty wsparcia pomocne w wypełnieniu wniosku i kompletowaniu dokumentacji niezbędnej do uzyskania pożyczki:

1. Przy Fundacji Partnerstwo dla Środowiska

osoba do kontaktu: Jarosław Szczygieł

Adres:

pl. Matejki 5/6
31-157 Kraków
Tel.: 12 430 24 43
kom: 508 249 669
e-mail: biuro@fpds.pl

2. Przy Związku Lustracyjnym Spółdzielni Pracy

osoba do kontaktu: Anna Bulka

Adres:

Ul. Malborska 65,
30 – 646 Kraków,
Tel.: 12 655 10 17,
e-mail: anna@spoldzielnie.org.pl

Małopolski Fundusz Ekonomii Społecznej.

Małopolskiego Funduszu Ekonomii Społecznej powstał 19 maja 2009r. w odpowiedzi na jedną z najważniejszych trudności podmiotów ekonomii społecznej – trudności w zdobywaniu funduszy lub sprzętu niezbędnego do prowadzenia działań ekonomicznych. MFES jest funduszem pożyczkowo – poręczeniowym dedykowanym podmiotom ekonomii społecznej. Poręczenia oferowane przez Małopolski Fundusz Ekonomii Społecznej skierowane są do wszystkich podmiotów, niezależnie od przyjętej formy prawnej, które w swojej działalności stawiają sobie cele społeczne. Mogą dotyczyć kredytu, pożyczki, dotacji, w tym na wkład i wyposażenie spółdzielni socjalnej, zobowiązań wynikających z transakcji handlowych, finansowania wadium przetargowego, finansowania pomostowego dla projektów finansowanych ze środków UE. Maksymalny okres poręczenia to 5 lat.

Adres:

ul. Rakowicka 10b/10
31-511 Kraków
tel. +48 12 423 76 05
e-mail: biuro@mfes.pl
www.mfes.pl

Fundusz Partnerstwa. Fundusz Partnerstwa wspiera finansowo i merytorycznie partnerskie inicjatywy obywatelskie na rzecz zrównoważonego rozwoju, opartego na dziedzictwie przyrodniczym i kulturowym, podejmowane przez mieszkańców, organizacje pozarządowe, szkoły, a także jednostki nie posiadające osobowości prawnej, poprzez udzielanie im pomocy finansowej, technicznej, szkoleniowej informacyjnej. Kompleksowa pomoc Funduszu obejmuje wszystkie etapy procesu dotacyjnego - od planowania działań, aplikowania i formułowania wniosku aż po jego wdrażanie i rozliczanie otrzymanych środków.

Adres:

Osiedle Górali 4
31-959 Kraków
Tel.: 507 414 302
E-mail: fundusz@ffp.org.pl
www.ffp.org.pl

Fundacja Partnerstwo dla Środowiska. Fundacja realizuje programy tematyczne w partnerstwie z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi i biznesem. Wsparcie obejmuje pomoc finansową, doradczą, szkoleniową, tworzenie sieci współpracy i upowszechnianie innowacyjnych pomysłów na rozwój.

Adres:

ul. Św. Krzyża 5 lok. 6
31-028 Kraków
Tel.: 12 430 24 43
Faks: 12 430 24 65
E-mail: biuro@fpds.pl
www.fpds.pl

VI. Analiza strategiczna SWOT

Analiza SWOT została przygotowana w oparciu o dwa podstawowe elementy. Pierwszym była diagnoza sektora ES w Krakowie oraz dostępnego wsparcia dla rozwoju PES. Drugim elementem były materiały wypracowane w ramach warsztatów otwierających prace nad Programem Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Kraków w czterech zespołach roboczych, których celem było określenie silnych i słabych stron sektora ekonomii społecznej w Gminie Kraków oraz szans i zagrożeń dla rozwoju inicjatyw i podmiotów ES w mieście.

Pierwszy wiersz – określający silne i słabe strony dotyczy cech samych podmiotów ekonomii społecznej oraz inicjatyw realizowanych w ramach tego nurtu w mieście. Natomiast drugi wiersz – szanse i zagrożenia opisuje otoczenie, w którym podmioty ES powstają i rozwijają się – czynniki z obszaru infrastruktury wsparcia PES, mechanizmów finansowych dedykowanych PES oraz polityki miasta Krakowa wobec PES.

Schemat 2. Analiza SWOT sektora ekonomii społecznej w Gminie Kraków

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Duża liczba zarejestrowanych w Krakowie podmiotów społecznych (3290) przy równoczesnym relatywnie dużym udziale podmiotów z zarejestrowaną działalność gospodarczą (16%) 2. Krakowskie przedsiębiorstwa społeczne w większości są rentowne (65% badanych PS zanotowała na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy zysk). 3. Krakowskie przedsiębiorstwa społeczne optymistycznie patrzą w przyszłość jeśli chodzi o rozwój działalności ekonomicznej - 31% uważa, że ich sytuacja finansowa ulegnie poprawie, a połowa, że w kolejnym roku nie zmieni się. 4. Duży potencjał zatrudnieniowy - 108 badanych PS zatrudnia łącznie 1952 osoby (średnia – 21). Dodać należy, że 34% podmiotów ma plany związane z przyjęciem do pracy nowych pracowników. 5. Duży potencjał w zakresie dostarczania usług użyteczności publicznej, w tym deficytowych dla Gminy Kraków (43% badanych PS dostarcza usługi użyteczności publicznej, którymi objęto w 2012 roku 294 289 osób.) 6. Wysoki poziom kapitału społecznego krakowskich PS przejawiający się współpracą z biznesem oraz organizacjami o podobnym charakterze (PES) oraz wysokim stopniem zadowolenia ze współpracy. 7. Większość przedsiębiorstw społecznych współpracuje z wolontariuszami w realizacji celów społecznych organizacji (62 %), przy czym częściej taką współpracę podejmują stowarzyszenia i fundacje. 8. W podmiotach ekonomii społecznej respektowana jest zasada partycypacyjnego zarządzania - decyzje istotne z punktu widzenia prowadzonej działalności w przedsiębiorstwach 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deficyty informacyjne organizacji pozarządowych w zakresie podjęcia działań ekonomicznych (procedury prawne, potencjalne korzyści, ryzyka) 2. Brak pracowników, którzy mogliby zająć się zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej w organizacjach pozarządowych 3. Deficyty umiejętności związane z zarządzaniem po stronie organizacji pozarządowych 4. Brak wiedzy i umiejętności pracowników funkcjonujących PS odnośnie zagadnień biznesowych 5. Deficyty w zakresie marketingu. Organizacjom brakuje wiedzy, umiejętności i doświadczenia w zakresie sprzedaży własnej oferty. 6. Ograniczone możliwości dopasowywania się do potrzeb klientów i generowania zysku ze względu na prowadzenie działalności społecznej oraz profil zatrudnianych pracowników 7. Słaba kondycja finansowa krakowskich PS (przychody większości przebadanych podmiotów sięgają do 100 tyś. złotych) 8. Udział przychodów z działalności ekonomicznej w stosunku do ogółu przychodów wśród większości krakowskich PS jest niewielki (do 25%) 9. Zatrudnienie subsydiowane (np. z PUP, PFRON, innych źródeł publicznych) nie jest szeroko rozpowszechnione wśród krakowskich przedsiębiorstw społecznych. Korzysta z niego co szósty badany. 10. W podmiotach zatrudniających osoby w trudnej sytuacji na rynku pracy pojawiają się problemy wynikające z profilu pracowników – m.in. ich niskich kwalifikacji, ograniczeń zdrowotnych lub związanych z niepełnosprawnością. 11. W strukturach członkowskich, zwłaszcza spółdzielniach socjalnych pojawiają się konflikty paraliżujące funkcjonowanie organizacji. 12. Niskie /brak kompetencji w zakresie prowadzenia działalności biznesowej 13. Bariery świadomościowe przedstawicieli organizacji pozarządowych dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej (przekonanie, że nie można łączyć działalności gospodarczej z działalnością statutową) 14. Niewystarczające kompetencje młodych, mniej doświadczonych PS dot.

<p>społecznych w dużej mierze podejmowane są z uwzględnieniem stanowiska pracowników bądź członków organizacji.</p> <p>9. W obszarze ES stosowane są innowacyjne rozwiązania dotyczące integracji społeczno-zawodowej (np. trener zatrudnienia wspieranego).</p>	<p>procedur przetargowych.</p> <p>15. Brak forum wymiany doświadczeń i współpracy pomiędzy PES w Krakowie (funkcjonują w sposób dosyć rozproszony, nie znają się wzajemnie, nie dość chętnie korzystają z możliwości dzielenia się swoim doświadczeniem)</p> <p>16. Brak forum wymiany doświadczeń i współpracy między krakowskimi PES a biznesem.</p>
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwinięta gminna infrastruktura wsparcia dla podmiotów społecznych prowadzących działalność pożytku publicznego (GUP, WR, MOWIS) 2. Rozwinięta infrastruktura wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej (szkolenia, doradztwo, wsparcie finansowe w postaci dotacji na założenie/przystąpienie/zatrudnienie w spółdzielniach socjalnych oraz usługi prawne, księgowo, marketingowe) w ramach dwóch Ośrodków Wsparcia ES. 3. Doświadczone organizacje wspierające ruch spółdzielczy 4. Dostępność pożyczek dla PES prowadzących działalność gospodarczą na bardzo dogodnych warunkach (oprocentowanie 0,875% lub 1,75%) 5. Istnienie Małopolskiego Funduszu ES jako instytucji poręczeniowej – gwarantującej zabezpieczenie każdego rodzaju kredytu, pożyczki, dotacji, zobowiązań wynikających z transakcji handlowych, wadium przetargowego, itp. 6. Promocja ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych w nowej perspektywie finansowej 2014-2020 w ramach priorytetu inwestycyjnego przypisanego do realizacji celu „Promowanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem”, gdzie wskazuje się ekonomię społeczną jako jeden z elementów służących realizacji kluczowych celów rozwojowych Polski w najbliższych latach. 7. Istnienie programów na poziomie kraju (Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej) oraz na poziomie regionu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak polityki wspierania przedsiębiorstw społecznych w Gminie Miejskiej Kraków przez zakup ich produktów lub usług, niestosowanie istniejących mechanizmów typu klauzule społeczne oraz brak zapytań o cenę kierowanych do organizacji w trybie bezprzetargowym. 2. Niewystarczająca wiedza urzędników UMK w zakresie różnych form prowadzenia działalności ekonomicznej w organizacjach pozarządowych (dział. odpłatnej i gospodarczej). 3. Brak wsparcia w polityce Gminy w zakresie rozwoju i ekonomizacji NGOs (np. przepisy uniemożliwiające prowadzenie dział. odpłatnej w lokalach miejskich wynajmowanych po stawkach preferencyjnych – wyższy koszt wynajmu lokalu, gdy podmiot rozpocznie prowadzenie działalności ekonomicznej). 4. Brak przestrzeni, gdzie PES mające zarejestrowaną działalność gospodarczą czasowo mogłyby korzystać z lokali i sprzętu oraz mieć kompleksowy dostęp do wsparcia edukacyjno-informacyjnego i współpracy (inkubator). 5. Małe rozpowszechnienie informacji o możliwości wynajęcia lokalu z zasobów Gminy Miejskiej Kraków na preferencyjnych warunkach. 6. Mała dostępność lokali – zlokalizowane w mniej atrakcyjnych częściach Krakowa, co odgrywa dużą rolę przy prowadzeniu działalności usługowej. 7. Kłopoty proceduralne związane z najmem lokali (niedopasowane terminy na uzupełnienie dokumentów do możliwości ich uzyskania, konieczność wniesienia wadium, które często stanowi wysoki koszt dla organizacji) 8. Trudności z uzyskaniem precyzyjnych informacji odnośnie procedury

(Wieloletni Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej w Małopolsce na lata 2013 – 2020) które w uporządkowany sposób planują wsparcie dla rozwoju sektora w długiej perspektywie czasowej.

8. Stabilizacja przepisów prawnych określających status prawny PS, obowiązki i przywileje (wprowadzenie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym).

przedłużenia umowy na wynajem lokalu oraz podjęcia części lokalu innym podmiotom

9. Niewystarczająca wiedza i świadomość czym jest przedsiębiorczość społeczna w środowisku „klasycznych” przedsiębiorców.
10. Protesty klasycznych przedsiębiorców (MŚP) wobec preferencji dla PS
11. Nieefektywna współpraca instytucji wspierających PES (GUP, WR, MOWIS, oraz inne wydziały i miejskie jednostki organizacyjne, Krakowska Rada Działalności Pożytku Publicznego, OWESy, ROPS) w zakresie wymiany informacji oraz wspólnego planowania i realizowania działań.

W oparciu o opracowaną analizę SWOT należy odpowiedzieć na cztery podstawowe pytania:

1. Czy dane mocne strony pozwolą wykorzystać powyżej określone szanse?
2. Czy dane mocne strony pozwolą zniwelować zagrożenia?
3. Czy słabe strony ograniczają możliwość wykorzystania szans?
4. Czy słabe strony potęgują ryzyko związane z zagrożeniami?

ad 1) Kluczowe wydaje się być wzmocnienie potencjału już istniejących podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, zwłaszcza w dostępie do rozwiniętej infrastruktury wsparcia merytorycznego (szkolenia, doradztwo, usługi) jak i finansowego (pożyczki), dzięki czemu może nastąpić znaczny rozwój działalności ekonomicznej PES. Dodatkowym czynnikiem powinna okazać się stabilizacja przepisów prawnych (wprowadzenie ustawy o przedsiębiorstwach społecznych) oraz Krajowego Programu Rozwoju ES, jak zapisów i niniejszego dokumentu. Uporządkują one wiedzę pracowników instytucji publicznych w zakresie statusu i przywilejów tej grupy podmiotów. Dużą szansą dla krakowskich PES byłby też inkubator gwarantujący stabilny start i rozwój działalności gospodarczej.

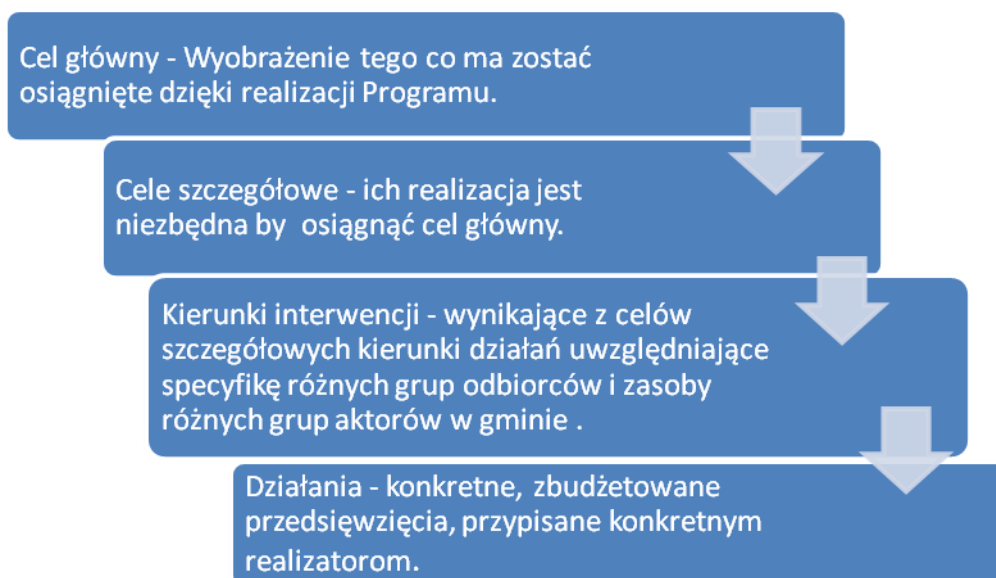
ad 2) Główne zagrożenia, jakie zostały określone przez badane PES i uczestników warsztatów dotyczą polityki Gminy Miejskiej Kraków wobec sektora ES oraz niechęci/braku współpracy pomiędzy PES a biznesem. Aby zapobiec problemom należy dbać o dobry wizerunek inicjatyw z obszaru ekonomii społecznej, transparentność funkcjonowania PES oraz przejrzystość zasad w obszarze preferencji dla PES, w tym przedsiębiorstw społecznych, które stanowią mogą konkurencję dla „zwykłych” przedsiębiorstw. Silną stroną sektora ES, która może zminimalizować w/w zagrożenia jest jego profesjonalizm w zakresie realizacji działań statutowych, innowacyjność, gotowość do współpracy i zdolność dywersyfikacji źródeł finansowania. Przy zacieśnianiu współpracy pomiędzy Gminą Miejską Kraków PES muszą dbać o wysoki standard świadczonych usług oraz przedstawianie wymiernych korzyści finansowych i społecznych wobec partnera publicznego.

ad 3) Duże zróżnicowanie w obrębie sektora ES, brak wiedzy biznesowej kadry PES, powodują niewykorzystanie szans, jakie niesie od kilku lat „moda na ekonomie społeczną” oraz rozbudowany system wsparcia ekonomii społecznej finansowanej z środków europejskich. Z drugiej strony, dostępność środków bezzwrotnych (np. na realizację projektów społecznych, dotacje na założenie spółdzielni socjalnych) nie wzmocnia cech przedsiębiorczych w pracownikach PES. Dlatego, aby zminimalizować to ryzyko należy położyć duży nacisk na dostarczanie kompetencji biznesowych liderom PES, umiejętności wspomagające samofinansowanie organizacji oraz zwiększać zasięg zwrotnych mechanizmów finansowych.

ad 4) Słabe strony krakowskich PES (zwłaszcza związane z brakiem kompetencji w obszarze działalności ekonomicznej) oraz konfliktami w organizacji (przypadek niektórych PES) potęgują ryzyko negatywnej stygmatyzacji tego sektora w opinii pracowników jednostek publicznych i biznesu. Mogłoby temu zapobiec stworzenie organizacji rzeczniczej krakowskich PES dbającej o relacje z partnerem biznesowym oraz publicznym i pełniącej funkcję podmiotu certyfikującego usługi PES.

VII. Zakres Programu

Na potrzeby Programu przyjęto strukturę opartą o poniższą hierarchię:

VII. I Cel główny, cele szczegółowe, kierunki interwencji i działania

Cel główny został sformułowany w ten sposób, iż pokazuje wpływ przedsiębiorczości społecznej na rozwój Gminy Miejskiej Kraków i jej mieszkańców, eksponując rolę przedsiębiorczości w pobudzaniu wzrostu gospodarczego, rozwiązywaniu problemów społecznych przy rozsądnym i stymulującym wykorzystaniu zasobów środowiskowych:

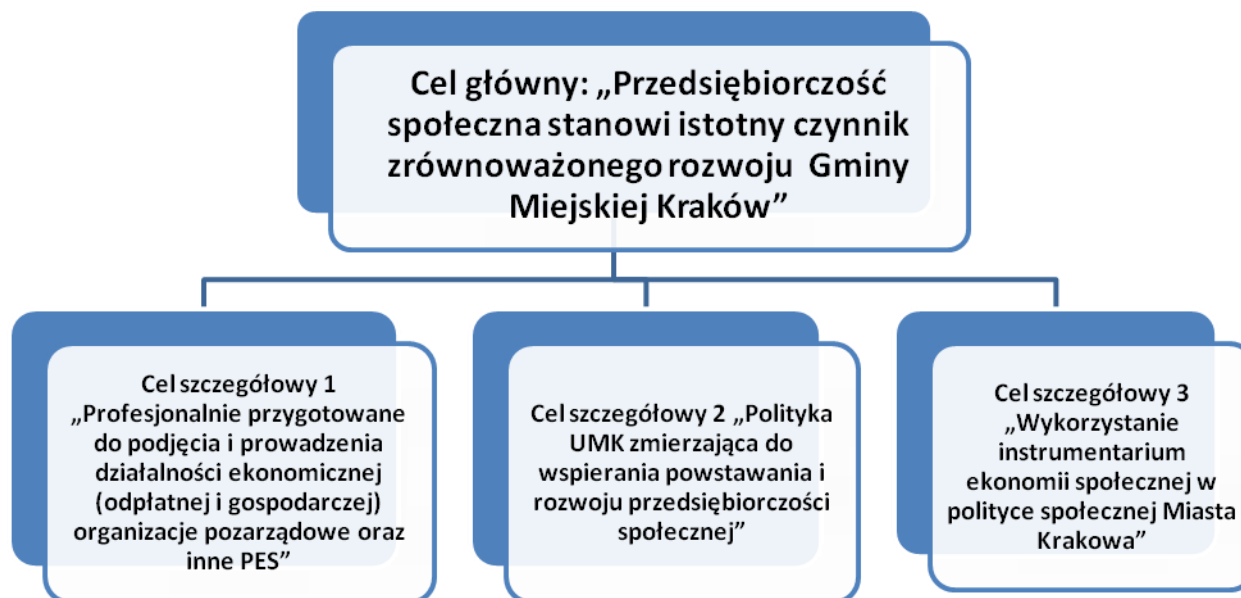
„Przedsiębiorczość społeczna stanowi istotny czynnik zrównoważonego rozwoju Gminy Miejskiej Kraków”

Aby ten warunek zaistniał niezbędne jest wzmocnienie potencjału samego sektora ekonomii społecznej, jak również pełne wykorzystanie jego potencjału w polityce Gminy Miejskiej Kraków. Dlatego też cele szczegółowe, dzięki którym może zostać osiągnięty cel główny sformułowane zostały następująco:

- 1. „Profesjonalnie przygotowane do podjęcia i prowadzenia działalności ekonomicznej (odpłatnej i gospodarczej) organizacje pozarządowe oraz inne PES”**
- 2. „Polityka UMK zmierzająca do wspierania powstawania i rozwoju przedsiębiorczości społecznej”**

3. „Wykorzystanie instrumentarium ekonomii społecznej w polityce społecznej Miasta Krakowa”

Schemat 3. Drzewo celów Programu Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Kraków

VII.I.1 Cel szczegółowy 1 „Profesjonalnie przygotowane do podjęcia i prowadzenia działalności ekonomicznej (odpłatnej i gospodarczej) organizacje pozarządowe oraz inne PES”. Kierunki interwencji, interesariusze, działania, realizacja.

Kierunek interwencji 1. Dopasowanie wsparcia szkoleniowo-doradczego w zakresie zakładania i prowadzenia działalności odpłatnej i gospodarczej do potrzeb krakowskich NGO i innych PES.

Interesariusze: podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne, osoby i organizacje zainteresowane założeniem i prowadzeniem PES

Działania	Proponowani realizatorzy	Harmonogram	Szacowany Budżet
1. Nawiązanie ścisłej współpracy MOWIS z Ośrodkami Wspierania Ekonomii Społecznej (OWES) funkcjonującymi na terenie Miasta Krakowa (2 OWES) w celu wykorzystania oferty szkoleń, doradztwa i usług dla NGO i innych PES.	Realizatorzy: MOWIS, OWES, NGO	2014-2018	-----
2. Wykorzystanie potencjału Punktu Obsługi Przedsiębiorców UMK (POP) i MOWIS w zakresie zakładania i prowadzenia działalności odpłatnej i gospodarczej dla PES (m.in. poprzez udostępnienie stanowisk w POP na dyżury fachowców z UMK, KRS, OWES i in. w zakresie wypełniania formularzy rejestracyjnych i porady prawnej oraz biznesowej dla PES) ¹⁹	Realizatorzy: MOWIS, POP, OWES, NGO	2014-2018	-----
3. Szkolenia i doradztwo dla podmiotów w zakresie założenia i prowadzenia działalności gospodarczej/odpłatnej w formie jednostek organizacyjnych bądź odrębnych form prawnych (ZAZ, CIS, spółki prawa handlowego, spółdzielnie) ²⁰	Realizator: MOWIS, WR . Wykonawca wyłoniony w formie konkursu ofert ²¹ ,	2014-2018	60 000
4. Włączenie wiedzy i doświadczenia biznesowego do modelu wsparcia PES m.in. poprzez wykorzystanie wiedzy firm biorących udział w cyklicznych spotkaniach organizowanych w ramach Krakowskiego Forum Nauka-Biznes-Mieszkańcy-Samorząd pod patronatem Prezydenta Krakowa (dla menedżerów PES i osób odpowiedzialnych za CSR)	Realizator: WR, MOWIS, KDO ds. ES, PESy	2014-2018	-----

Kierunek interwencji 2: Stworzenie kompleksowego wsparcia dla krakowskich PES w obrębie inkubatora

Interesariusze: podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne, osoby i organizacje zainteresowane założeniem i prowadzeniem PES

Działania	Proponowani realizatorzy	Harmonogram	Szacowany budżet
1. Wykorzystanie potencjału MOWIS we współpracach z OWES i innymi podmiotami realizującymi tego typu wsparcie na potrzeby wsparcia biznesowego dla PES (wsparcie doradcze, szkoleniowe, mentorskie) – etap I	Realizatorzy: WR, MOWIS, OWES, PES	2014-2018	----- --

¹⁹ „jedno okienko” w Punkcie Obsługi Przedsiębiorcy (POP), pomoc w wypełnianiu formularzy rejestracyjnych

²⁰ możliwość zlecenia tych zadań w ramach konkursu ofert . POP może użyczyć stanowisko na Sali obsługi dla MOWES/NGO realizujących szkolenia i doradztwo. Sam POP może prowadzić szkolenia i doradztwo tylko dla osób fizycznych rozpoczynających działalność gospodarczą

²¹ tylko jeśli oferta OWES i innych NGO takich działań nie obejmuje

2. Weryfikacja bazy lokalowej Miasta (ze szczególnym uwzględnieniem placówek oświatowych planowanych do likwidacji) pod kątem znalezienie lokalu, który może posłużyć jako inkubator dla PES.	Realizatorzy: MOWIS, WR, EK, ZBK	I i II kwartał 2014	-----
3. Opracowanie kryteriów i zasad korzystania z inkubatora z uwzględnieniem szczególnych preferencji dla młodych PES	Realizatorzy: GUP, WR, MOWIS, ZBK, EK we współpracy z NGOs i jednostkami miejskimi	II i III kwartał 2014	-----
4. Powołanie inkubatora PES świadczącego pełny zakres wsparcia: edukacyjnego (szkolenia, doradztwo, coaching), usługowego (usługi księgowe, prawne, biznesowe) oraz lokalowego (rejestracja firmy, przestrzeń biurowa, sala konferencyjna) ²² – etap II	Realizacja: WR, MOWIS. Zadanie zlecone w drodze konkursu NGOs lub konsorcjum NGOs posiadających doświadczenie biznesowe	I kwartał 2015-2018	2000 000

Kierunek interwencji 3: Działania inicjujące i wzmacniające współpracę PES z biznesem

Interesariusze: podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne, biznes, ośrodki akademickie

Działania	Proponowani realizatorzy	Harmonogram	Szacowany Budżet
1. Edukacja przedsiębiorców nt. specyfiki PES oraz metod i korzyści płynących ze współpracy z PES poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowanie dwóch rodzajów materiałów informacyjnych²³ o specyfice PES i o korzyściach ze współpracy z PES ▪ koordynacja cyklicznych spotkań organizowanych w ramach Krakowskiego Forum Nauka-Biznes-Mieszkańcy-Samorząd pod patronatem Prezydenta Krakowa dla 	Realizatorzy: WR, MOWIS, IP	Opracowanie pakietu informacji – I kw. 2014 Realizacja 2014-2018	25 000

²² zadanie zlecone NGO lub konsorcjum organizacji mającemu doświadczenie w prowadzeniu działalności gospodarczej

²³ inny rodzaj materiałów dla: korporacji – współpraca z PES w kontekście CSR; dla małych firm – w kontekście ulg zw. z zatrudnieniem pracowników, realizacji projektów, podzlecenia wykonawstwa PES oraz informacji nt. możliwości nabywania statusu przedsiębiorstwa społecznego, tworzenia grup partnerskich/spółdzielni osób prawnych

<p>menedżerów PES i osób odpowiedzialnych za CSR w przedsiębiorstwach</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ udział przedstawicieli PES w spotkaniach IPH, izb rzemieślniczych, porozumień firm, zrzeszeń firm celem edukowania o korzyściach współpracy biznesu z PES i jej inicjowania 	KDO ds. ES, PES, PS, NGO		
2. Stworzenie narzędzia (np. zakładki) umożliwiającego nawiązywanie współpracy krakowskich PES z przedsiębiorcami (na różnych poziomach: od sponsoringu przez zakup produktów PES, wspólnego udziału w przetargach) na podstawie bazy PES z opisem oferty ²⁴	Realizator: WR, IT	III – IV kwartał 2014	
3. Wykorzystanie narzędzia, jakim jest patronat Prezydenta Miasta Krakowa dla promocji konkretnych projektów, wydarzeń i inicjatyw społecznych realizowanych w partnerstwie PES z biznesem ²⁵	Realizator: WR	2014-2018	-----

Kierunek Interwencji 4. Zacieśnienie współpracy krakowskich PES

Interesariusze: podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne, osoby i organizacje zainteresowane założeniem i prowadzeniem PES, Małopolski pakt na Rzecz ES

Działania	Proponowani realizatorzy	Harmonogram	Szacowany Budżet
1. Powołanie Komisji Dialogu obywatelskiego ds. przedsiębiorczości społecznej (po złożeniu wniosku do UMK przez PES)	Realizatorzy: WR	I kwartał 2014	----
2. Włączenie się w ogólnopolskie i regionalne kampanie promujące produkty i działalność PES np. „zakup prospołeczny” ²⁶ , działania Małopolskiego Paktu na rzecz Ekonomii Społecznej oraz Małopolskie Targi PES	Realizatorzy: WR, KDO ds. ES, Małopolski Pakt na Rzecz ES, IP/biuro prasowe UMK	2014-2018	----
3. Nawiązanie stałego kontaktu z mediami regionalnymi w zakresie promocji krakowskich PES.	Realizatorzy: - KDO ds. ES - IP/biuro prasowe UMK	2014-2018	----
4. Ścisła współpraca z biznesem poprzez m.in. organizację cyklicznych spotkań PES – biznes organizowanych w ramach	Realizatorzy: WR	2014-2018	----

²⁴ wykorzystanie bazy PES z podziałem na branże oraz zakresem świadczonych usług i produktów (certyfikowanych, np. znakiem „zakup prospołeczny) opracowanej na potrzeby UMK

²⁵ dostosowanie procedury udzielania patronatu pod kątem działań w zakresie ES – np. dodatkowe punkty (typ działań preferowanych do udzielenia patronatu) za edukowanie w zakresie ES.

²⁶ adresowanych do różnych grup społecznych i wiekowych, w tym młodzieży oraz do biznesu

Krakowskiego Forum Nauka-Biznes-Mieszkańcy-Samorząd (patrz kierunek interwencji wyżej)	KDO ds. ES, PES, PS		
5. Włączenie się w ogólnopolski lobbing na rzecz zmian prawnych dot. przedsiębiorczości społecznej ²⁷	Realizatorzy: WR, GUP, MOWIS, KDO ds. ES, Małopolski Pakt na Rzecz ES	2014-2018	-----

Kierunek interwencji 5: Stworzenie mechanizmów ułatwiających korzystanie z oferty zwrotnego i bezzwrotnego wsparcia finansowego dla PES

Interesariusze: podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne

Działania	Proponowani realizatorzy	Harmonogram	Szacowany Budżet
1. Zawiązanie współpracy z operatorami funduszy pożyczkowych dla PES oraz operatorami wsparcia bezzwrotnego ²⁸ celem zdobycia informacji o warunkach i harmonogramie udzielanego wsparcia oraz uzyskania pakietu materiałów niezbędnych do aplikacji.	Realizatorzy : WR, GUP, MOWIS	2014-2018	-----
2. Upowszechnianie informacji o ofercie wśród krakowskich PES oraz pomoc w nawiązaniu kontaktu ze stosownym operatorem wsparcia finansowego.	MOWIS, POP, GUP, MOPS	2014-2018	----
3. Udzielanie bezzwrotnego wsparcia finansowego na założenie/przystąpienie do spółdzielni socjalnej	Realizator: GUP	2014-2018	----- (Fundusz Pracy)
3. Wypracowanie i wdrożenie mechanizmu finansowania zwrotnego dla krakowskich PES dostosowanego do potrzeb sektora, w formie np. dokapitalizowania Małopolskiego Funduszu ES.	Realizatorzy: WR, GUP, Operator (np. MFES)	I kwartał 2015	200 000

VII.1.2 Cel szczegółowy 2 „Polityka UMK zmierzająca do wspierania powstawania i rozwoju przedsiębiorczości społecznej”. Kierunki interwencji, interesariusze, działania, realizacja.

²⁷ (np. rozszerzających możliwość ubiegania się o bezzwrotne dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej również przez organizacje pozarządowe (nie tylko spółdzielnie socjalne).

²⁸ Urząd Pracy, Projektodawcy Działania 6.2 POKL i Poddziałania 7.2.2. POKL (w perspektywie czasowej 2014)

Kierunek interwencji 1: Podniesienie wiedzy wśród pracowników UMK i jednostek organizacyjnych w zakresie specyfiki PES oraz metod i korzyści płynących ze współpracy

Interesariusze: pracownicy UMK i MJO, podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.

Działania	Proponowani realizatorzy	Harmonogram	Szacowany Budżet
1. Przygotowanie cyklu edukacyjnego nt. specyfiki PES, różnych form organizacyjno - prawnych (np. spółek non profit) oraz klauzul społecznych na platformę e-learningową UM Krakowa ²⁹ .	Realizatorzy: OR, BE ³⁰ „, WR, GUP, MOWIS	I – III kw. 2014	30 000
2. Upowszechnienie strony internetowej/zakładki z najważniejszymi informacjami dot. ES i PES z perspektywy potrzeb informacyjnych pracowników UMK i jednostek organizacyjnych w ramach intranetu	Realizatorzy: OR i inne wydziały UMK oraz MJO	2014-2018	-----
3. Organizacja spotkań dla osób decyzyjnych z menedżerami podmiotów ekonomii społecznej (mające na celu wypracowanie projektów, pomysłów na współpracę)	Realizatorzy: WR, OR,	2014-2018	-----
4. Rekomendacja by spotkania UMK organizowane były w krakowskich przedsiębiorstwach społecznych (cel: wsparcie PS oraz poznanie specyfiki funkcjonowania tych podmiotów przez przedstawicieli UMK, w tym decydentów)	Realizacja - OR	I kwartał 2014	-----

Kierunek interwencji 2: Gromadzenie, aktualizacja i upowszechnianie informacji dotyczących różnych aspektów prowadzenia działalności ekonomicznej przez podmioty ekonomii społecznej

Interesariusze: podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne, osoby i organizacje zainteresowane założeniem i prowadzeniem PES.

Działania	Proponowani realizatorzy	Harmonogram	Szacowany Budżet
1. Stworzenie i aktualizacja bazy praktycznych informacji w zakresie podjęcia działań ekonomicznych znajdujących się na rozbudowanym www.ngo.krakow.pl zawierających: a) „przewodnik” po działalności odpłatnej i gospodarczej m. in. procedury prawne, potencjalne korzyści, ryzyka ³¹	Realizatorzy: MOWIS, POP, IP, WR, OR, GUP, ZBK	2014-2018	

²⁹ najważniejsze potrzeby informacyjne to takie, które dotyczą przepisów i ich interpretacji co do stosowania w praktyce konkretnych rozwiązań; przykład: klauzule społeczne. Urząd nie dysponuje własną platformą e-learningową.

³⁰ Opracowanie projektu na sfinansowanie cyklu i wynajęcie platformy. Optymalne byłoby przygotowanie dużego projektu partnerskiego np. z UMWM lub innymi samorządami (redukcja kosztów, zwężenie zasięgu).

<ul style="list-style-type: none"> b) kompleksową, zbiorczą na bieżąco aktualizowaną, informację o dostępnej w Krakowie o ofercie pomocy edukacyjnej i finansowej PES w zakresie prowadzenia działalności ekonomicznej , c) bieżąco aktualizowaną bazę dostępnych interpretacji ministerialnych, urzędów skarbowych oraz innych opinii prawnych dot. zasad prowadzenia i rozliczania działalności odpłatnej przez NGO , w tym mających status OPP d) informacje o dostępnych procedurach wynajmu lokalu z zasobów UMK na preferencyjnych warunkach oraz ogłoszeń o akcjach licytacji nieruchomości (podlinkowanie strony ZBK), e) informacji o ogłaszanych przetargach, zapytaniach ofertowych (podlinkowanie strony BIP). 			
2. Przeprowadzenie kampanii informacyjnej oraz promocyjnej dla NGO promującej działalność gospodarczą ³²	Realizatorzy: WR, GUP, WR, MOWIS, POP,(we współpracy z PES, NGO)	I-IV kwartał 2014	50 000
3. Współpraca z krakowskim KRS w zakresie wymiany informacji i doświadczeń dot. problemów związanych z rejestracją działalności odpłatnej i gospodarczej (np. cykliczne spotkanie, przekazanie interpretacji, wyjaśnienie wątpliwości, dyżury w POP pracownika KRS).	Realizatorzy: MOWIS, POP	2014-2018	-----

Kierunek interwencji 3: Wypracowanie systemu preferencji lokalowych, służących wspieraniu działalności ekonomicznej (odpłatnej i gospodarczej) PES, niezaburzających zasady konkurencyjności

Interesariusze: podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne.

Działania	Proponowani realizatorzy	Harmonogram	Szacowany Budżet
1. Stworzenie procedury umożliwiającej organizację przetargów celowych na preferencyjnych warunkach pod konkretny rodzaj działalności PES z możliwością uwzględnienia dodatkowych kryteriów społecznych na wzór klauzul społecznych ³³	Realizatorzy: ZBK, OU, WR ,	I-II kw. 2014	----

³¹ przy wykorzystaniu istniejących zasobów informacyjnych dostępnych na www.ekonomiaspoleczna.pl, www.ngo.pl

³² prezentacja dobrych praktyk np. filmów promocyjnych będących w dyspozycji PES, promowanie tego typu inicjatyw przez Dział Promocji UMK, MOWIS np. z wykorzystaniem stron www UMK- www.ngo.krakow.pl magiczny Kraków, dwutygodnik Krakow.pl

	KDO ds. ES		
2. Modyfikacja załącznika nr 1 zarządzenia nr. 856/2008 ³⁴ Prezydenta Miasta Krakowa zwiększająca dostęp PES do lokali w trybie aukcji, polegająca na: <ul style="list-style-type: none"> aktualizacji zapisów odnośnie rodzaju działalności prowadzonej w lokalu w grupie VI polegająca na rozszerzeniu możliwej działalności o sfery zadań publicznych wymienione w art. 4 ust 4. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, które pokrywają się jednocześnie z zadaniami własnymi gminy; 	Realizatorzy: ZBK/OU, MOWIS,	I-II kw. 2014	----
3. Opracowanie procedury umożliwiającej zwolnienie PES, spełniających odpowiednie kryteria z podatku od nieruchomości.	Realizatorzy: OR PD	I-II kw. 2014	-----
4. Modyfikacja zapisów odnośnie konieczności ponoszenia opłat za zamieszczanie szyldów i reklam społecznych w zakresie działalności ekonomicznej, w tym korzystanie z pasa drogowego w związku z zamieszczeniem szyldu z nazwą PES i /lub reklamy społecznej/informacji o akcji społecznej przez PES.	Realizatorzy: OR, PD, ZIKiT, ZBK,	I-II kw. 2014	-----

Kierunek interwencji 4: Wykorzystanie możliwości wynikających z Ustawy prawo zamówień publicznych ułatwiających udział w realizacji zleceń podmiotom ES

Interesariusze: przedsiębiorstwa społeczne, konsorcja PS lub PS-biznes.

Działania	Proponowani , realizatorzy	Harmonogram	Szacowany Budżet
1. Wypracowanie długofalowej, konsekwentnie realizowanej polityki stosowania klauzul społecznych usług zleczanych przez gminę (w formie procedury urzędowej).	Realizatorzy: OR/OZP	I- II kw. 2014	----

³³np. pod warunkiem zatrudnianie przez PES osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tego rodzaju przetargi celowe mogłyby być ogłaszane przez ZBK na wniosek poszczególnych dzielnic, po wcześniejszym rozpoznaniu potrzeb mieszkańców i miejscowych PES.

³⁴Obecnie przyporządkowanie do konkretnej grupy stawek czynszowych netto za najem lokali użytkowych zawartych w załączniku Nr 1 do przedmiotowego zarządzenia jest uzależnione od rodzaju działalności, który przyszły najemca zamierza prowadzić w danym lokalu, a nie od formy prawnej prowadzonej przez niego działalności.

2. Stworzenie bazy PES z podziałem na branże oraz zakresem świadczonych usług i produktów (z adnotacją o PS mających certyfikaty jakości, np. znak „zakup prospołeczny”). ³⁵	Fundacja BIS	I kw. 2014	----
3. Zmiana regulaminu UMK dot. procedury stosowania ustawy PZP przy zamówieniach poniżej 14 tys euro polegająca na zaleceniu by wysyłać oferty również do PES znajdujących się w branżowej bazie informacji o PES.	Realizatorzy: OR/OZP	I-II kw. 2014	----
4. Stworzenie aplikacji na stronie www.ngo.krakow.pl dla PES do samodzielnego wpisywania informacji o zakresie działalności/ ofercie.	Realizatorzy: IT	II – III kw. 2014	
5. Udostępnienie bazy PES w intranecie umożliwiającej urzędnikom wysłanie zapytań ofertowych do tej grupy potencjalnych wykonawców (wg wytycznych regulaminu)	Realizatorzy: OR/OZP		
6. Ułatwienie dostępu do informacji o ogłaszanych zamówieniach publicznych poniżej 14 tys euro na www.ngo.pl	Realizatorzy: OR/, IP Wdrożenie : wszystkie wydziały i mjo, które zlecają usługi i ogłaszają przetargi		----

Kierunek interwencji 5: Wsparcie PES realizujących działalność w zakresie zadań użyteczności publicznej³⁶, zwłaszcza w zakresie kultury i edukacji

Interesariusze: podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne, konsorcja PS

Działania	Proponowani realizatorzy	Harmonogram	Szacowany Budżet
1. Wypracowanie długofalowej polityki przekazywania zadań własnych Gminy w obszarze m.in. kultury i edukacji poprzez: a) stworzenie listy placówek/zadań planowanych do przekazania podmiotom zewnętrznym wraz z harmonogramem i obowiązującymi procedurami/ wymogami wobec oferentów b) zaplanowaną politykę informacyjną (przekazanie do wiadomości publicznej	Realizatorzy: KD EK, IP, OR, MOWIS , Krakowska Rada Działalności Pożytku Publicznego	I-II kwartał 2014, Aktualizacja – raz do roku	----

³⁵ Rejestr PS wraz z certyfikowanymi produktami. Zadanie zlecone NGO (BIS)

³⁶ „Przedsiębiorstwa społeczne, zapewniając lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów, wzmocnienie konkurencyjności miejscowej gospodarki i budowanie spójności społecznej na poziomie lokalnym, mogą również dostarczać usług użyteczności publicznej, zaspakajających ważne potrzeby, których mieszkańcy społeczności lokalnych nie są w stanie zaspokoić samodzielnie” KPRES, str. 24.

(strona www.ngo.krakow.pl) co najmniej rok wcześniej informacji o placówkach/zadaniach celem przygotowania się oferentów do przejmowania zadań Gminy			
c) szkolenia i doradztwo w zakresie prowadzenia instytucji świadczących tego typu zadania oraz ścisła współpraca z MOWIS i OWES w zakresie pomocy przy zakładaniu PES ³⁷			
2. Organizacja konkursów ofert ³⁸ z dofinansowaniem dla PES w zakresie wykorzystania przedsiębiorczości społecznej w obszarze użyteczności publicznej, zwłaszcza w zakresie kultury i edukacji.	Realizatorzy: WR, KD i MOWIS, MOPS - w ramach projektów na rewitalizację)	2014-2018	500 000

VII.1.3 Cel szczegółowy 3, „Wykorzystanie instrumentarium ekonomii społecznej w polityce społecznej miasta Krakowa”. Kierunki interwencji, interesariusze, działania, realizacja.

Kierunek interwencji 1: Ścisła współpraca KDO ds. ES oraz krakowskich PES w procesie realizacji przedsięwzięć w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, w tym samoorganizacji społeczności lokalnych (dzielnic i osiedli) w nowej perspektywie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa

Interesariusze: podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne, grupy nieformalne, mieszkańcy Krakowa, instytucje pomocy społecznej i rynku pracy.

Działania	Proponowani realizatorzy	Harmonogram	Szacowany Budżet
Przekazywanie informacji nt. planowanych i aktualnie wykorzystywanych instrumentów lokalnej aktywności (np. PAL, inicjatywa lokalna, projekty finansowane ze środków europejskich, budżetu gminy, itp.) do wiadomości MOWIS i OWES celem upowszechniania wśród PES oraz zainteresowanych osób i instytucji	Realizatorzy: MOPS, MOWIS, KDO ds. ES, OWES	2014-2018	-----
Włączenie się krakowskich PES, poprzez KDO ds. ES, w realizowane w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa projekty i inicjatywy, w tym przede wszystkim w tworzenia dzielnicowych centrów obywatelskich (domów	Realizatorzy: MOPS, MOWIS, KDO ds. ES, OWES, PESy	2014-2018	-----

³⁷ konieczne jest zabezpieczenie środków na szkolenie, doradztwo i coaching. Budżet UMK na szkolenia pracowników umożliwi tylko realizację szkoleń obligatoryjnych.

³⁸ Oddzielny konkurs w stosunku do organizowanego konkursu ofert na działalność wspomagającą rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości, (środki na realizację tego zadania nie pochodzą z budżetu WR.)

sąsiedzkich)			
Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym będących beneficjentami/pracownikami krakowskich PES w działania aktywizujące na rzecz społeczności lokalnych realizowane w ramach przedsięwzięć <i>Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa</i> .	Realizatorzy: MOPS, MOWIS, KDO ds. ES, OWES, PESy	2014-2018	-----

Kierunek interwencji 2: Stworzenie warunków zwiększających aktywność społeczno - zawodową osób o niskim potencjale zatrudnieniowym.

Interesariusze: podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne, grupy nieformalne, mieszkańcy Krakowa, instytucje pomocy społecznej i rynku pracy.

Działania	Proponowani realizatorzy	Harmonogram	Szacowany Budżet
1. Rozwój systemu koordynacji integracji społeczno – zawodowej pomiędzy instytucjami rynku pracy, pomocy społecznej oraz PES ³⁹ poprzez: a) Zbudowanie i aktualizację bazy danych nt. instytucji oraz oferty udzielanej pomocy w zakresie działań skierowanych dla różnych grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym b) Opracowanie zasad przepływu informacji nt. aktualnej oferty udzielanej pomocy pomiędzy w/w podmiotami c) Stworzenie interdyscyplinarnego zespołu (platformy) mającej na celu wymianę wiedzy, doświadczenia i wypracowywanie kierunków działań aktywizacyjnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Realizatorzy: GUP, MOPS, PES (CIS, KIS, ZAZ, WTZ, SS, NGOs) MOWIS PS, PN MZP (Małopolski Związek Pracodawców)	2014-2018	
2. Wsparcie szkoleniowo - doradcze kadry administracyjnej i PES w oparciu o zbudowany system koordynacji	Realizatorzy: GUP, MOPS	2014-2018	Można sfinansować w ramach szkoleń dla kadry OPS/UP (projekty systemowe dla OPS i UP). W ramach tych projektów mogą się też szkolić PESy działające w obszarze pomocy społ/ryнку pracy

³⁹ włączenie się w regionalne działania zmierzające do wypracowania systemu przepływu informacji między instytucjami pomocy i integracji społecznej oraz rynku pracy i PES.

3. Wdrażanie programów aktywności społeczno –zawodowej pozwalających zweryfikować w praktyce gotowość do podjęcia zatrudnienia (np. poprzez staż w istniejącej spółdzielni socjalnej lub innym PES)	Realizatorzy: GUP, MOPS, PES, MZP (Małopolski Związek Pracodawców)	2014-2018	
--	--	-----------	--

VIII. Monitoring i ewaluacja Programu Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Miejskiej Kraków

Zarówno monitoring, jak i ewaluacja Programu została zaprojektowana w oparciu o dwa kryteria:

1. **Użyteczności** - pozyskiwane dane powinny być użyteczne dla odbiorców, czyli: zrozumiałe (proste w interpretacji), aktualne (oparte o dane gromadzone na bieżąco) oraz trafne (powinny mówić o tym, czy faktycznie dzięki zaplanowanym w Programie działaniom osiągamy zamierzone produkty i rezultaty)

2. **Efektywności** – pozyskiwanie danych powinno odbywać się przy najmniejszym zaangażowaniu zasobów finansowych, ludzkich i czasowych, przy równoczesnym zachowaniu elementów wymienionych w kryterium użyteczności.

Plan monitoringu opiera się na gromadzeniu i analizie wskaźników produktu i wskaźników rezultatów krótkookresowych.

Wskaźniki produktu – wyrażają ilość lub cechy i wymagania produktów wytwarzanych w ramach działań i odnoszą się do bezpośrednich efektów (produktów) działań podejmowanych w ramach Programu.

Wskaźniki rezultatu krótkookresowego – odnoszą się do skutków wywieranych przez produkty (bezpośrednie efekty). W Programie zostały przypisane kierunkom interwencji i odnoszą się do zmian wynikających z potrzeb określanych przez interesariuszy lub ważnych z punktu widzenia rozwoju lokalnego.

Gromadzenie większości wskaźników produktu i rezultatu nie będzie wymagało prowadzenia badań eksploracyjnych, a opierać się będzie na sprawozdawczości związanej z realizacją działań.

Plan ewaluacji opiera się na gromadzeniu danych mówiących o realizacji wskaźników strategicznych dających informację o stopniu osiągnięcia celów szczegółowych Programu.

Wskaźniki strategiczne – służą do oceny stanu osiągania celów szczegółowych, są to wskaźniki rezultatu, których wartość jest zależna od realizacji wyznaczonych kierunków interwencji i działań, którym przypisano koordynatorów i realizatorów.

Gromadzenie wskaźników strategicznych będzie opierało się na przetwarzaniu danych z monitoringu, ale również, tam gdzie to konieczne, na wynikach badań eksploracyjnych.

VIII. I Tabela wskaźników monitoringu i ewaluacji Programu Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Miejskiej Kraków

	Wskaźniki	Źródło danych
Cele szczegółowy 1. Profesjonalnie przygotowane do podjęcia i prowadzenia działalności ekonomicznej (odpłatnej i gospodarczej) organizacje pozarządowe oraz inne PES	Wskaźnik strategiczny: Odsetek powstałych w ramach systemu wsparcia PES, które prowadzą działalność ekonomiczną min. 2 lata - 50	Badanie ewaluacyjne
<p><u>Kierunek interwencji 1. Dopasowanie wsparcia szkoleniowo-doradczego w zakresie zakładania i prowadzenia działalności odpłatnej i gospodarczej do potrzeb krakowskich NGO i innych PES</u></p> <p>Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nawiązanie ścisłej współpracy MOWIS z Ośrodkami Wspierania Ekonomii Społecznej (OWES) funkcjonującymi na terenie Miasta Krakowa (2 OWES) w celu wykorzystania oferty szkoleń, doradztwa i usług dla NGO i innych PES. 2. Wykorzystanie potencjału Punktu Obsługi Przedsiębiorców UMK i MOWIS w zakresie zakładania i prowadzenia działalności odpłatnej i gospodarczej dla PES (m.in. poprzez udostępnienie stanowisk w POP na dyżury fachowców z UMK, KRS, OWES i in. w zakresie wypełniania formularzy rejestracyjnych i porady prawnej oraz biznesowej dla PES) 3. Szkolenia i doradztwo dla podmiotów w zakresie założenia i prowadzenia działalności gospodarczej/odpłatnej w formie jednostek organizacyjnych bądź odrębnych form prawnych (ZAZ, CIS, spółki prawa handlowego, spółdzielnie) 4. Włączenie wiedzy i doświadczenia biznesowego do modelu wsparcia PESm.in. poprzez wykorzystanie wiedzy firm biorących udział w cyklicznych spotkaniach organizowanych w ramach Krakowskiego Forum Nauka-Biznes-Mieszkańcy-Samorząd pod patronatem Prezydenta Krakowa (dla 	<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <p>1. Odsetek pracowników/wolontariuszy PES objętych wsparciem, oceniających pozytywnie wzrost kompetencji własnych i swoich pracowników w wyniku uzyskanego wsparcia – 90%</p> <p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <p>1. Liczba pracowników/wolontariuszy PES objętych wsparciem doradczym - 100</p> <p>2. Liczba pracowników/wolontariuszy PES objętych wsparciem szkoleniowym - 200</p>	<p><u>Źródło danych:</u></p> <p>badania ewaluacyjne (kwestionariusz ankiety dla uczestników wsparcia)</p> <p><u>Źródło danych:</u></p> <p>sprawozdania MOWIS, POP</p>

<p>menedżerów PES i osób odpowiedzialnych za CSR)</p>		
<p><u>Kierunek interwencji 2: Stworzenie kompleksowego wsparcia dla krakowskich PES w obrębie inkubatora</u></p> <p>Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> Wykorzystanie potencjału MOWIS we współpracach z OWES i innymi podmiotami realizującymi tego typu wsparcie na potrzeby wsparcia biznesowego dla PES (wsparcie doradcze, szkoleniowe, mentorskie) – etap I Weryfikacja bazy lokalowej Miasta (ze szczególnym uwzględnieniem placówek oświatowych planowanych do likwidacji) pod kątem znalezienie lokalu, który może posłużyć jako inkubator dla PES. Opracowanie kryteriów i zasad korzystania z inkubatora z uwzględnieniem szczególnych preferencji dla młodych PES Powołanie inkubatora PES świadczącego pełny zakres wsparcia: edukacyjnego (szkolenia, doradztwo, coaching), usługowego (usługi księgowe, prawne, biznesowe) oraz lokalowego (rejestracja firmy, przestrzeń biurowa, sala konferencyjna) – etap II 	<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Liczba inkubowanych PES w ramach działalności MOWES – etap I - 5 Liczba inkubowanych PES w ramach działalności Inkubatora - 40 <p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Liczba trwałych, świadczących profesjonalne, kompleksowe wsparcie, inkubatorów - 1 	<p><u>Źródło danych:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Sprawozdania realizatora zadania Wykaz umów <p><u>Źródło danych:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> dokumentacja
<p><u>Kierunek interwencji 3: Działania inicjujące i wzmacniające współpracę PES z biznesem</u></p> <p>Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> Edukacja przedsiębiorców nt. specyfiki PES oraz metod i korzyści płynących ze współpracy z PES poprzez: <ul style="list-style-type: none"> przygotowanie dwóch rodzajów materiałów informacyjnych o specyfice PES i o korzyściach ze współpracy z PES koordynacja cyklicznych spotkaniach organizowanych w ramach Krakowskiego Forum Nauka-Biznes-Mieszkańcy-Samorząd pod patronatem Prezydenta Krakowa dla menedżerów PES i osób odpowiedzialnych za CSR w przedsiębiorstwach udział przedstawicieli PES w spotkaniach IPH, izb rzemieślniczych, porozumień firm, zrzeszeń firm celem edukowania o korzyściach współpracy biznesu z PES i jej inicjowania Stworzenie narzędzia (np. zakładki) umożliwiającego nawiązywanie współpracy krakowskich PES z przedsiębiorcami (na różnych poziomach: od 	<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> liczba PES i przedsiębiorców zaangażowanych w Forum współpracy - 15 Liczba partnerskich inicjatyw zrealizowanych w ramach Forum współpracy PES z biznesem - 8 <p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Liczba pakietów informacyjnych dla biznesu - 2 narzędzie umożliwiające nawiązywanie współpracy krakowskich PES z przedsiębiorcami - 1 Liczba spotkań Forum dla menedżerów PES i osób 	<p><u>Źródło danych:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Sprawozdania realizatora <p><u>Źródło danych:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Sprawozdania realizatora Listy obecności

<p>sponsoringu przez zakup produktów PES, wspólnego udziału w przetargach) na podstawie bazy PES z opisem oferty</p> <p>4. Wykorzystanie narzędzia, jakim jest patronat Prezydenta Miasta Krakowa dla promocji konkretnych projektów, wydarzeń i inicjatyw społecznych realizowanych w partnerstwie PES z biznesem</p>	<p>odpowiedzialnych za CSR w przedsiębiorstwach - 20</p>	
<p><u>Kierunek Interwencji 4. Zacieśnienie współpracy krakowskich PES</u></p> <p>Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powołanie Komisji Dialogu obywatelskiego ds. przedsiębiorczości społecznej (po złożeniu wniosku do UMK przez PES) 2. Włączenie się w ogólnopolskie i regionalne kampanie promujące produkty i działalność PES np. „zakup prospołeczny”, działania Małopolskiego Paktu na rzecz Ekonomii Społecznej oraz Małopolskie Targi PES 3. Nawiązanie stałego kontaktu z mediami regionalnymi w zakresie promocji krakowskich PES. 4. Ścisła współpraca z biznesem poprzez m.in. organizację cyklicznych spotkań PES – biznes organizowanych w ramach Krakowskiego Forum Nauka-Biznes-Mieszkańcy-Samorząd (patrz kierunek interwencji wyżej) 5. Włączenie się w ogólnopolski lobbing na rzecz zmian prawnych dot. przedsiębiorczości społecznej 	<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <p>Liczba partnerskich inicjatyw zrealizowanych w ramach Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. ES – 15</p> <p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba krakowskich PES należących do Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. ES - 30 2. Liczba spotkań Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. ES - 20 	<p><u>Źródło danych:</u></p> <p>Sprawozdania realizatora</p> <p><u>Źródło danych:</u></p> <p>Sprawozdania realizatora Listy obecności</p>
<p><u>Kierunek interwencji 5: Stworzenie mechanizmów ułatwiających korzystanie z oferty zwrotnego i bezzwrotnego wsparcia finansowego dla PES</u></p> <p>Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zawiązanie współpracy z operatorami funduszy pożyczkowych dla PES oraz operatorami wsparcia bezzwrotnego celem zdobycia informacji o warunkach i harmonogramie udzielanego wsparcia oraz uzyskania pakietu materiałów niezbędnych do aplikacji 2. Upowszechnianie informacji o ofercie wśród krakowskich PES oraz pomoc w nawiązaniu kontaktu ze stosownym operatorem wsparcia finansowego 3. Udzielanie bezzwrotnego wsparcia finansowego na założenie/przystąpienie do spółdzielni socjalnej 4. Wypracowanie i wdrożenie mechanizmu finansowania zwrotnego dla 	<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba powstałych spółdzielni s. (dotacje GUP) - 10 2. Liczba stworzonych miejsc pracy w spółdzielni s. (dotacje GUP) -50 3. Liczba PES, które skorzystały ze wsparcia funduszu - 15 <p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba PES, które skorzystały ze wsparcia doradczego MOWIS i POP 	<p><u>Źródło danych:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sprawozdania realizatora 2. Wykaz umów <p><u>Źródło danych:</u></p>

<p>krakowskich PES dostosowanego do potrzeb sektora, w formie np. dokapitalizowania Małopolskiego Funduszu ES.</p>	<p>w zakresie oferty zwrotnych i bezzwrotnych instrumentów finansowych dla PES - 40</p>	<p>1. Sprawozdania realizatora</p>
<p>Cel szczegółowy 2. Polityka UMK zmierzająca do wspierania powstawania i rozwoju przedsiębiorczości społecznej</p>	<p>Wskaźnik strategiczny: Odsetek menedżerów PES pozytywnie oceniających politykę UMK wspierającą powstawanie i rozwój przedsiębiorczości społecznej w Gminie Kraków – 70%</p>	<p>Badanie ewaluacyjne</p>
<p><u>Kierunek interwencji 1: Podniesienie wiedzy wśród pracowników UMK i jednostek organizacyjnych w zakresie specyfiki PES oraz metod i korzyści płynących ze współpracy</u> Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie cyklu edukacyjnego nt. specyfiki PES, różnych form organizacyjno prawnych (np. spółek non profit) oraz klauzul społecznych na platformę e-learningową UM Krakowa 2. Upowszechnienie strony internetowej/zakładki z najważniejszymi informacjami dot. ES i PES z perspektywy potrzeb informacyjnych pracowników UMK i jednostek organizacyjnych w ramach intranetu 3. Organizacja spotkań dla osób decyzyjnych z menedżerami podmiotów ekonomii społecznej (mające na celu wypracowanie projektów, pomysłów na współpracę) 4. Rekomendacja by spotkania UMK organizowane były w krakowskich przedsiębiorstwach społecznych (cel: wsparcie PS oraz poznanie specyfiki funkcjonowania tych podmiotów przez przedstawicieli UMK, w tym decydentów) 	<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <p>1. Odsetek pracowników, oceniających pozytywnie wzrost wiedzy nt. ES w wyniku cyklu edukacyjnego – 90%</p> <p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <p>1. opracowany cykl edukacyjny nt. ES na platformę e-learningową – 2 2. Liczba pracowników UMK i jednostek organizacyjnych, które ukończyły cykl edukacyjny – ? 3. Liczba spotkań pracowników UMK zorganizowana w siedzibach PES - 20</p>	<p><u>Źródło danych:</u> badania ewaluacyjne (kwestionariusz ankiety dla uczestników wsparcia)</p> <p><u>Źródło danych:</u></p> <p>1. sprawozdanie realizatora 2. liczba wydanych certyfikatów</p>
<p><u>Kierunek interwencji 2: Gromadzenie, aktualizacja i upowszechnianie informacji dotyczących różnych aspektów prowadzenia działalności ekonomicznej przez podmioty ekonomii społecznej</u> Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Stworzenie i aktualizacja bazy praktycznych informacji w zakresie podjęcia działań ekonomicznych znajdujących się na rozbudowanym 	<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <p>1. Odsetek PES pozytywnie oceniających przydatności zawartych na stronie informacji – 75%</p> <p><u>Wskaźniki produktu:</u></p>	<p><u>Źródło danych:</u> badania ewaluacyjne (np. CAWI – badanie internetowe on-line)</p> <p><u>Źródło danych:</u></p>

<p>www.ngo.krakow.pl zawierających:</p> <ol style="list-style-type: none"> „przewodnik” po działalności odpłatnej i gospodarczej m. in. procedury prawne, potencjalne korzyści, ryzyka kompleksową, zbiorczą na bieżąco aktualizowaną, informację o dostępnej w Krakowie o ofercie pomocy edukacyjnej i finansowej PES w zakresie prowadzenia działalności ekonomicznej , bieżąco aktualizowaną bazę dostępnych interpretacji ministerialnych, urzędów skarbowych oraz innych opinii prawnych dot. zasad prowadzenia i rozliczania działalności odpłatnej przez NGO , w tym mających status OPP informacje o dostępnych procedurach wynajmu lokalu z zasobów UMK na preferencyjnych warunkach oraz ogłoszeń o akcjach licytacji nieruchomości (podlinkowanie strony ZBK), informacji o ogłaszanych przetargach, zapytaniach ofertowych (podlinkowanie strony BIP). <ol style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie kampanii informacyjnej oraz promocyjnej dla NGO promującej działalność gospodarczą Współpraca z krakowskim KRS w zakresie wymiany informacji i doświadczeń dot. problemów związanych z rejestracją działalności odpłatnej i gospodarczej (np. cykliczne spotkanie, przekazanie interpretacji, wyjaśnienie wątpliwości, dyżury w POP pracownika KRS) 	<ol style="list-style-type: none"> Baza informacji nt. działalności ekonomicznej dla PES – 1 Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych – 2 liczba osób, które skorzystały z poradnictwa (ad 3) - 200 	<ol style="list-style-type: none"> sprawozdanie realizatora
<p><u>Kierunek interwencji 3: Wypracowanie systemu preferencji lokalowych, służących wspieraniu działalności ekonomicznej (odpłatnej i gospodarczej) PES, niezaburzających zasady konkurencyjności</u></p> <p>Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> Stworzenie procedury umożliwiającej organizację przetargów celowych na preferencyjnych warunkach pod konkretny rodzaj działalności PES z możliwością uwzględnienia dodatkowych kryteriów społecznych na wzór klauzul społecznych Modyfikacja załącznika nr 1 zarządzenia nr. 856/2008 Prezydenta Miasta Krakowa zwiększająca dostęp PES do lokali w trybie aukcji, polegająca na: <ul style="list-style-type: none"> aktualizacji zapisów odnośnie rodzaju działalności prowadzonej w 	<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> liczba PES ogółem, które skorzystały z preferencyjnego wynajmu lokalu – 20 Liczba PES, które skorzystały ze zwolnienia podatkowego od nieruchomości – 50 Liczba PES, które skorzystały ze zwolnienia opłat za zamieszczanie szyldów i reklam społecznych - 20 	<p><u>Źródło danych:</u></p> <p>Sprawozdanie realizatora Wykaz umów</p>

<p>lokalu w grupie VI polegająca na rozszerzeniu możliwej działalności o sfery zadań publicznych wymienione w art. 4 ust 4. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, które pokrywają się jednocześnie z zadaniami własnymi gminy;</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Opracowanie procedury umożliwiającej zwolnienie PES, spełniających odpowiednie kryteria z podatku od nieruchomości. 4. Modyfikacja zapisów odnośnie konieczności ponoszenia opłat za zamieszczanie szyldów i reklam społecznych w zakresie działalności ekonomicznej, w tym korzystanie z pasa drogowego w związku z zamieszczeniem szyldu z nazwą PES i /lub reklamy społecznej/informacji o akcji społecznej przez PES. 	<p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrożona procedura dot. przetargów celowych na preferencyjnych warunkach dla PES – 1 2. zmodyfikowany załącznik nr 1 zarządzenia nr. 856/2008 Prezydenta Miasta Krakowa 3. Wdrożona procedura umożliwiająca zwolnienie PES z podatku od nieruchomości 	<p><u>Źródło danych:</u></p> <p>Sprawozdanie realizatora dokumenty</p>
<p><u>Kierunek interwencji 4: Wykorzystanie możliwości wynikających z Ustawy prawo zamówień publicznych ułatwiających udział w realizacji zleceń podmiotom ES</u></p> <p>Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wypracowanie długofalowej, konsekwentnie realizowanej polityki stosowania klauzul społecznych usług zleczanych przez gminę (w formie procedury urzędowej). <ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie bazy PES z podziałem na branże oraz zakresem świadczonych usług i produktów (z adnotacją o PS mających certyfikaty jakości, np. znak „zakup prospołeczny). 2. Zmiana regulaminu UMK dot. procedury stosowania ustawy PZP przy zamówieniach poniżej 14 tys euro polegająca na zaleceniu by wysyłać oferty również do PES znajdujących się w branżowej bazie informacji o PES. 3. Stworzenie aplikacji na stronie www.ngo.krakow.pl dla PES do samodzielnego wpisywania informacji o zakresie działalności/ ofercie. 4. Udostępnienie bazy PES w intranecie umożliwiającej urzędnikom wysłanie zapytań ofertowych do tej grupy potencjalnych wykonawców (wg wytycznych regulaminu) 5. Ułatwienie dostępu do informacji o ogłaszanych zamówieniach publicznych poniżej 14 tys euro⁴⁰ 	<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba PES, z którymi Gmina Kraków podpisała umowę na realizację zadań w trybie Ustawy pzp – 50 <p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zmieniony regulamin 2. aplikacja – baza PES - 1 3. Liczba PES w bazie - 100 	<p><u>Źródło danych:</u></p> <p>Sprawozdanie realizatora Wykaz umów</p> <p><u>Źródło danych:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dokumentacja 2. Sprawozdanie realizatora 3 Liczba rekordów w bazie

<p><u>Kierunek interwencji 5: Wsparcie PES realizujących działalność w zakresie zadań użyteczności publicznej⁴¹, zwłaszcza w zakresie kultury i edukacji</u></p> <p>Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wypracowanie długofalowej polityki przekazywania zadań własnych Gminy w obszarze m.in. kultury i edukacji poprzez: <ol style="list-style-type: none"> a. stworzenie listy placówek/zadań planowanych do przekazania podmiotom zewnętrznym wraz z harmonogramem i obowiązującymi procedurami/ wymogami wobec oferentów b. zaplanowaną politykę informacyjną (przekazanie do wiadomości publicznej (strona www.ngo.krakow.pl) co najmniej rok wcześniej informacji o placówkach/zadaniach celem przygotowania się oferentów do podejmowania zadań Gminy c. szkolenia i doradztwo w zakresie prowadzenia instytucji świadczących tego typu zadania oraz ścisła współpraca z MOWIS w zakresie pomocy przy zakładaniu PES 2. Organizacja konkursów ofert z dofinansowaniem dla PES w zakresie wykorzystania przedsiębiorczości społecznej w obszarze użyteczności publicznej, zwłaszcza w zakresie kultury i edukacji 	<p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. liczba PES, które przejęły od GK prowadzenie placówek publicznych - 15 4. Liczba inicjatyw dofinansowanych w ramach konkursu – 50 <p>Wskaźniki produktu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba opracowanych 2-letnich strategii/planów przekazywania instytucji publicznych do prowadzenia przez PES - 2 2. Liczba PES objętych wsparciem w zakresie prowadzenia instytucji publicznych w Gm. Kraków - 20 	<p>Źródło danych:</p> <p>Sprawozdanie realizatora Wykaz umów</p> <p>Źródło danych:</p> <p>Sprawozdanie realizatora Wykaz umów</p>
<p>Cel szczegółowy 3. Wykorzystanie instrumentarium ekonomii społecznej w polityce społecznej miasta Krakowa</p>		
<p><u>Kierunek interwencji 1: Ścisła współpraca KDO ds. ES oraz krakowskich PES w procesie realizacji przedsięwzięć w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, w tym samoorganizacji społeczności lokalnych (dzielnic i osiedli) w nowej perspektywie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa</u></p> <p>Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przekazywanie informacji nt. planowanych i aktualnie wykorzystywanych instrumentów lokalnej aktywności (np. PAL, inicjatywa lokalna, projekty finansowane ze środków europejskich, budżetu gminy, itp.) do wiadomości MOWIS i OWES celem upowszechniania wśród PES oraz zainteresowanych osób i instytucji 	<p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba inicjatyw podjętych w ramach realizacji działań aktywizacji – 15 2. Liczba PES zaangażowanych w realizację oddolnych działań lokalnych – 30 	<p>Źródło danych:</p> <p>Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, 2. Sprawozdania KDO ds. ES</p>

<p>2. Włączenie się krakowskich PES, poprzez KDO ds. ES, w realizowane w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa projekty i inicjatywy, w tym przede wszystkim w tworzenia dzielnicowych centrów obywatelskich (domów sąsiedzkich)</p> <p>3. Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym będących beneficjentami/pracownikami krakowskich PES w działania aktywizujące na rzecz społeczności lokalnych realizowane w ramach przedsięwzięć <i>Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa</i></p>		
<p>Kierunek interwencji 2: Stworzenie warunków zwiększających aktywność społeczno - zawodową osób o niskim potencjale zatrudnieniowym.</p> <p>Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój systemu koordynacji integracji społeczno – zawodowej pomiędzy instytucjami rynku pracy, pomocy społecznej oraz PES⁴² poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zbudowanie i aktualizację bazy danych nt. instytucji oraz oferty udzielanej pomocy w zakresie działań skierowanych dla różnych grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ▪ Opracowanie zasad przepływu informacji nt. aktualnej oferty udzielanej pomocy pomiędzy w/w podmiotami ▪ Stworzenie interdyscyplinarnego zespołu (platformy) mającej na celu wymianę wiedzy, doświadczenia i wypracowywanie kierunków działań aktywizacyjnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 2. Wsparcie szkoleniowo - doradcze kadry administracyjnej i PES w oparciu o zbudowany system koordynacji 3. Wdrażanie programów aktywności społeczno –zawodowej pozwalających zweryfikować w praktyce gotowość do podjęcia zatrudnienia (np. poprzez staż w istniejącej spółdzielni socjalnej lub innym PES) 	<p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.liczba projektów z zakresu integracji społeczno -zawodowej realizowanych w partnerstwie PES-OPS-UP - 5 2. odsetek osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, uczestników projektów, które uzyskały zatrudnienie w efekcie udziału w projektach integracji społeczno-zawodowej - 40% <p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba instytucji zaangażowanych w prace interdyscyplinarnego zespołu (platformy) – 15 2. Baza danych nt. instytucji oraz oferty udzielanej pomocy – 1 3. liczba pracowników PES i kadry administracyjnej objętych wsparciem szkoleniowo-doradczym – 100 	<p><u>Źródło danych:</u> Sprawozdanie realizatora Wykaz umów</p> <p><u>Źródło danych:</u> Sprawozdanie realizatora</p>

⁴² włączenie się w regionalne działania zmierzające do wypracowania systemu przepływu informacji między instytucjami pomocy i integracji społecznej oraz rynku pracy i PES.

